

CRITERIS LINGÜÍSTICS DE L'ADMINISTRACIÓ DE LA GENERALITAT

GENERALITAT
VALENCIANA

CRITERIS LINGÜÍSTICS

DE L'ADMINISTRACIÓ DE LA GENERALITAT

CRITERIS LINGÜÍSTICS

DE L'ADMINISTRACIÓ DE LA GENERALITAT

GENERALITAT
VALENCIANA

© Generalitat Valenciana

Elaboració

Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport
Direcció General de Política Lingüística i Gestió del Multilingüisme

Maquetació

Presidència
Direcció General de Relacions amb Les Corts

1a edició: novembre, 2016

ISBN: 978-84-482-6119-1

DL: 2867-2016

Impressió: Addo impresores SAL

ÍNDEX

0. INTRODUCCIÓ	11
1. APOSTROFACIÓ	15
1.1. Abreviacions	15
1.2. <i>H</i> aspirada.....	16
1.3. El grup consonàntic inicial <i>s</i> + consonant.....	16
1.4. Xifres	17
1.5. Mots en cursiva, en negreta i entre cometes	17
1.6. Noms comercials i noms propis.....	17
2. ACCENTUACIÓ	19
2.1. Sistema d'accentuació	19
2.2. Majúscules.....	19
3. L'ARTICLE NEUTRE	21
4. FORMACIÓ DEL PLURAL	23
4.1. Mots acabats en <i>-sc</i> , <i>-st</i> , <i>-xt</i> i <i>-ig</i>	23
4.2. Plurals d'alguns mot acabats en <i>-e</i> àtona.....	23
4.3. Noms de dinasties i cognoms.....	23
4.4. Plural de paraules compostes	24
4.4.1. Compostos soldats o units amb guionet	24
4.4.2. Compostos amb dos substantius separats	24
4.4.3. Compostos amb un adjectiu i un substantiu separats	24
4.5. Plural de paraules estrangeres.....	25

5. FORMACIÓ DEL FEMENÍ.....	27
5.1. Noms amb sufixos de derivació.....	27
5.1.1. Noms invariables.....	27
5.1.2. Noms variables.....	27
5.2. Noms sense sufixos de derivació.....	28
5.2.1. Noms invariables.....	28
5.2.2. Noms variables.....	29
5.3. Els sufixos <i>-essa</i> i <i>-ista</i>	29
5.4. Noms de professions acompanyats d'adjectius qualificatius	29
6. PRONOMS	31
7. DEMOSTRATIUS	33
7.1. Formes.....	33
7.2. Graus	33
8. POSSESSIUS: ÚS I ABÚS	37
9. NUMERALS	41
9.1. Cardinals.....	41
9.2. Ordinals.....	41
9.3. Expressions numèriques: convencions gràfiques.....	42
9.3.1. L'ús de lletres i xifres	42
9.3.2. L'ús del punt.....	44
9.3.2.1. Quantitats	44
9.3.2.2. Dates	44
9.3.2.3. Hores.....	44
10. QUANTITATIUS.....	45
10.1. Ús de la preposició <i>de</i>	45
10.2. Oposició <i>prou/bastant</i>	45
10.3. Oposició <i>uns/uns quants</i>	45

11. VERBS	47
11.1. Present d'indicatiu i de subjuntiu.....	47
11.2. Verbs incoatius	48
11.3. Verbs de doble conjugació: pura i incoativa	48
11.4. Passat simple / passat perifràstic	51
11.5. Imperfet de subjuntiu	52
11.6. Infinitiu	52
11.7. Participi. Les terminacions <i>-it/-ert</i>	53
11.8. Formes amb <i>i</i> antihiàtica.....	53
11.9. Particularitats de certs verbs irregulars	56
11.10. El verb <i>ser</i>	66
12. CONCORDANÇA.....	67
12.1. Concordança verbal.....	67
12.1.1. El participi passat	67
12.1.2. Subjectes amb sentit col•lectiu.....	67
12.1.3. El verb <i>haver-hi</i>	68
12.1.4. Concordança en les passives pronominals.....	68
12.2. Concordança nominal.....	68
12.2.1. Adjectius posposats a substantius de gènere diferent ...	68
12.2.2. Relatius compostos	68
12.2.3. Adjectius anteposats a diversos substantius	68
13. ADVERBIS	69
13.1. Graus en els adverbis de lloc	69
13.2. Doblets adverbials.....	69
13.3. Adverbis en <i>-ment</i>	70
13.4. Doble negació.....	70

14. PREPOSICIONS	73
14.1. La preposició <i>de</i>	73
14.1.1. Ús amb adverbis i preposicions.....	73
14.1.2. Ús en el nom de les vies públiques	73
14.2. Les preposicions <i>a</i> i <i>en</i> en les designacions de lloc.....	74
14.3. L'expressió del temps.....	76
14.3.1. Expressions generals.....	76
14.3.2. Parts del dia	76
14.3.3. Dies	76
14.3.4. Mesos.....	77
14.3.5. Estacions de l'any.....	78
14.3.6. Anys	78
14.3.7. Festivitats	79
14.3.8. Èpoques i segles.....	79
14.4. La construcció <i>en / al</i> + infinitiu.....	79
14.5. Les preposicions <i>per</i> i <i>per a</i> davant d'infinitiu	80
14.5.1. Ús de <i>per a</i>	80
14.5.2. Ús de <i>per</i>	82
14.5.3. <i>Per</i> o <i>per a</i>	84
14.6. Contactes preposicionals	85
15. LÈXIC	87
15.1. Doblets nominals.....	87
15.2. Doblets verbals.....	87
15.3. Terminologia.....	87
15.3.1. Estrangerismes adaptats.....	87
15.3.2. Estrangerismes no adaptats.....	88
15.3.3. Llatinismes	89

15.3.4. Neologismes.....	90
16. TOPONÍMIA.....	91
16.1. Municipis i entitats locals menors de la Comunitat Valenciana	91
16.2. Comarques valencianes	91
16.3. La resta de topònims valencians.....	92
16.4. Exotopònims i topònims d'altres llengües.....	92
16.4.1. Criteri general	92
16.4.2. Topònims provinents d'alfabets no llatins.....	93
16.5. Genèrics.....	94
16.5.1. Norma general	94
16.5.2. Excepcions.....	95
16.6. L'article inicial dels topònims	96
16.6.1. Topònims adaptats.....	96
16.6.2. Topònims no adaptats.....	97
16.7. L'article medial	97
16.8. La preposició <i>de</i>	99
16.9. Llocs característics i monuments.....	99
16.10. Topònims inclosos en noms d'entitats	99
17. ABREVIACIONS.....	101
18. TRACTAMENTS.....	103
18.1. <i>Vós/Vosté</i>	103
18.2. Tractaments protocol•laris.....	104
18.3. Llenguatge igualitari i inclusiu.....	104
19. MAJÚSCULES I MINÚSCULES	115
19.1. El títol dels documents legals i administratius	115
19.1.1. Inicial amb majúscula	115

19.1.2. Tots els substantius i adjectius amb majúscula.....	118
19.1.3. Inicial amb minúscula	119
19.1.4. Referències genèriques.....	120
19.1.5. Denominacions coreferents	120
19.1.6. Expressions anafòriques	121
19.1.7. Parts d'un document.....	121
19.1.8. L'expressió <i>text refós</i>	121
19.1.9. L'expressió <i>text articulat</i>	122
19.2. El nom dels organismes, institucions, establiments comercials, etc.	122
19.3. Els mots <i>administració, estat</i> i similars	125
19.4. Categories o figures legals	126
19.5. Premis i guardons	127
20. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA	129
20.1. Obres de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua	129
20.2. Obres de les universitats valencianes	129
20.3. Eines lexicogràfiques i terminològiques	130
20.4. Gramàtica, estil i ortotipografia.....	131

O. INTRODUCCIÓ

L'any 1995, la Conselleria d'Educació i Ciència va publicar els *Criteris lingüístics*, un treball coral en què participaren, a més de diversos organismes de la mateixa Generalitat Valenciana, altres institucions com la Diputació de València, la Universitat de València, la Universitat d'Alacant i la Universitat Jaume I de Castelló. Es volia, amb aquella proposta, «projectar, a través del seus escrits, una imatge coherent, moderna i funcional (...) amb la voluntat de transcendir els usos estrictament administratius i ser útils també en altres esferes socials».

En les dues dècades transcorregudes, hem avançat vertiginosament cap a la societat de la comunicació i les noves tecnologies, i hem fet nostres els avanços tecnològics que han canviat radicalment tant la vida quotidiana com la professional de tots nosaltres. La irrupció d'Internet en les activitats diàries i les relacions laborals, la immediatesa de la informació i els nous canals per a comunicar-la, i la socialització d'aquestes noves xarxes comunicatives i de relació han comportat altres maneres d'expressar-se i de contar la realitat. Avançant-se a l'esdevenidor, en la introducció que precedeix els *Criteris lingüístics* de 1995 ja s'advertia que «uns criteris són sempre un instrument de treball, que cal revisar contínuament perquè complisquen permanentment la seua finalitat, que no és altra que aconseguir que el llenguatge responga amb ductilitat als reptes que se li plantegen en cada moment».

Aquest és, sens dubte, el punt de partença dels CRITERIS LINGÜÍSTICS que hui presentem en societat i posem a l'abast de tothom: cercar la sintonia entre les noves maneres de comunicació i les noves formes d'expressió, partint de la base que la comunicació és el fonament essencial de les relacions entre les persones. Això explica també l'adopció d'unes formes lingüístiques en compte d'unes altres legítimament consolidades i arrelades per altres institucions en els àmbits competencials respec-

tius. El pas del temps, juntament amb la superposició de la virtualitat a la realitat com a conseqüència de la consolidació de la societat de la informació, d'una banda, i l'increment del nombre de professionals que fan servir el valencià en àmbits altament especialitzats i qualificats, de l'altra, ens situen en un panorama ben diferent del de fa vint anys. Aquest nou paisatge, on les tecnologies de la informació i de la comunicació plantegen reptes cada dia, requereix precisament ser abordat amb aquella *ductilitat* que es preveia necessària fa dues dècades.

En aquella proposta precedent s'apostava ja per l'assoliment de «la màxima eficàcia comunicativa entre els parlants», tal com hem indicat. En la mateixa línia, i tenint en compte tant l'abast de l'Administració de la Generalitat del segle XXI com la diversitat d'institucions, d'organismes i de serveis que la integren, hem maldat per trobar-hi l'equilibri entre la comunicabilitat i la formalitat amb què l'Administració pública s'ha de relacionar amb la ciutadania.

Amb aquesta voluntat, la Direcció General de Política Lingüística i Gestió del Multilingüisme va encarregar a un grup de tècnics lingüístics la redacció del primer esborrany dels CRITERIS LINGÜÍSTICS, que posteriorment foren sotmesos a la consideració de les institucions següents:

- Universitat de València
- Universitat d'Alacant
- Universitat Jaume I de Castelló
- Universitat Politècnica de València
- Universitat Miguel Hernández d'Elx
- Corts Valencianes
- Consell Jurídic Consultiu
- Diputació de València
- Diputació d'Alacant
- Diputació de Castelló
- Federació Valenciana de Municipis i Províncies
- Ajuntaments de València, Alacant, Castelló, Elx, Torrent, Gandia, Alcoi i Sagunt.

Una vegada incorporades algunes esmenes i suggeriments, la redacció fou revisada novament pel grup de tècnics lingüístics, i el text resultant, lliurat a l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, màxima institució normativa, perquè emetera un informe sobre l'adequació de la proposta a la normativa gramatical. D'acord amb l'informe emés per l'AVL en data 13 de setembre de 2016, s'han revisat algunes solucions a fi d'adequar-les a les seues recomanacions, amb el desig exprés de «disposar d'uns criteris estables i consolidats per al conjunt de les administracions públiques». L'objectiu compartit amb l'AVL ha sigut la llavor d'aquest treball que ara presentem i posem a disposició de qualsevol persona interessada a escriure acuradament en valencià, a assolir-ne una bona competència lingüística. Perquè, si bé aquests criteris són obligatoris per a l'Administració de la Generalitat i els ens que en depenen, seria desitjable que foren assumits també pel conjunt de les administracions públiques que duen a terme la seua activitat a la nostra comunitat autònoma. Amb la il·lusion que esdevinguen una eina funcional i pràctica, de veritable acompanyament cap a l'autonomia lingüística, com a vehicle indispensable envers l'excel·lència en la comunicació, en el tracte i en el servei a la ciutadania valenciana del segle XXI, hem elaborat els CRITERIS LINGÜÍSTICS DE L'ADMINISTRACIÓ DE LA GENERALITAT.

Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport

València, 23 de novembre de 2016, trenta-tresé aniversari de l'aprovació de la Llei d'ús i ensenyament del valencià

1. APOSTROFACIÓ

1.1. Abreviacions

Davant de sigles sil·làbiques, les que es llegeixen com qualsevol altra paraula, l'article i la preposició *de* segueixen les normes generals d'apostrofació.

l'ONU
la UEFA
l'IVAP
l'UCI
d'UNICEF

En les sigles alfabètiques, les que es lletregen, l'apostrofació depèn de la pronúncia del nom de la primera lletra. Davant de consonant, s'apostrofen *el*, *la* i *de* si el nom d'aquesta consonant inicial comença per vocal.

d'FM
l'NBA
la BBC

Davant de vocal, i tenint en compte que l'accent recau sobre la vocal tònica del nom de l'última lletra de les sigles alfabètiques, s'apostrofen sempre *el* i *de*. L'article femení no s'apostrofa davant de sigles que comencen per *u* o *i*, ja que aquestes són àtones.

la UGT
l'ONG
d'IBM
la ITV

1.2. *H* aspirada

La *h* de paraules procedents d'altres llengües que ja han sigut adaptades ortogràficament s'ha de llegir muda encara que en l'idioma del qual prové es pronuncie aspirada, i, per tant, cal seguir les normes generals d'apostrofació.

l'handbol

d'hoquei

l'hàmster

En el cas d'estrangerismes no adaptats, que s'escriuen amb l'ortografia de l'idioma de procedència, si la *h* sona aspirada no s'ha d'apostrofar.

el *hooligan*

la *hacker*

Tampoc s'ha d'apostrofar davant de noms propis i els seus derivats que mantenen una *h* aspirada en posició inicial, ja que són de procedència estrangera i no estan adaptats.

L'economia de Houston no s'ha inclòs en el temari.

La música de Händel està molt ben representada en les jornades.

1.3. El grup consonàntic inicial *s* + consonant

Davant de paraules que comencen amb *s* seguida de consonant, s'apostrofa l'article masculí *el*, però ni l'article femení *la* ni la preposició *de* s'hi apostrofen.

l'*snack*

l'*stradivarius*

la Scala de Milà

la novel·la de Stendhal

1.4. Xifres

Cal apostrofar l'article i la preposició *de* davant de les xifres romanes i aràbigues que, si estigueren escrites amb caràcters alfabètics, correspondria apostrofar.

d'1 de febrer

l'XI Congrés

1.5. Mots en cursiva, en negreta i entre cometes

No s'apostrofa davant de cursiva amb valor metalingüístic.

La paraula *atenció* és un derivat de *atendre*.

En la resta de casos, les modificacions de format a què pugua estar sotmesa una paraula no alteren les normes generals d'apostrofació.

L'autor d'*El nom de la rosa* és Umberto Eco.

Ha manifestat que vol canviar l'“actual estructura administrativa”.

1.6. Noms comercials i noms propis

Davant de noms comercials i noms propis començats amb article en majúscula, s'apliquen igualment les normes generals d'apostrofació.

una oferta d'El Corte Inglés

un article d'*El Temps*

el menú d'El Racó de l'Olla

D'aquest ús es desprén que, en el cas d'articles amb majúscula, no s'han de fer les contraccions entre l'article i les preposicions.

Anirem a dinar a El Taulell.

Aquest fet va ser denunciat per *El Periòdic de l'Horta*.

2. ACCENTUACIÓ

2.1. Sistema d'accentuació

Com a norma general, les paraules agudes acabades en *-é*, *-és* i *-én* (com *comité*, *interés*, *aprén*, etc.); els infinitius acabats en *-éixer*, *-éncer* i *-ényer* (com *conéixer*, *convéncer*, *atényer*, etc.), i les formes verbals acabades en *-éiem* i *-éieu* (com *féiem*, *déieu*, etc.) porten accent agut.

2.2. Majúscules

Les lletres majúscules han de tindre el mateix tractament, quant a l'accentuació i l'ús de la dièresi, que les minúscules.

3. L'ARTICLE NEUTRE

Pel que fa a l'ús de l'article neutre en les construccions abstractives o generalitzadores, aquest article funciona com a substantivador d'adjectius, d'oracions de relatiu o de sintagmes preposicionals, és a dir, d'elements que habitualment trobem com a complements dins d'un sintagma nominal i ara passen a ocupar la posició de nucli del sintagma. Davant d'adjectius, l'article té la propietat d'al·ludir a un concepte abstracte, al conjunt de coses que comparteixen els trets semàntics de l'adjectiu. La forma general que farem servir en aquests casos serà *el* + adjectiu.

En la seua poesia pretén destacar el bell, l'admirable, el grandios, el sublim, amb una mescla que transcendeix l'humà i el diví.

Farà tot el necessari per a aprovar.

En algunes ocasions, però no sempre, és possible usar altres solucions, que seran preferibles en cas que pugua haver-hi confusió o quan expresen millor el que es vulga transmetre.

Li agrada més el que és francès [*lo francès] que les coses pròpies de la terra [*lo propi de la terra].

Aquest edifici era un emblema de la modernitat [*de lo modern].

Cal defensar el que és nostre [*lo nostre].

No sap distingir entre bo i dolent [*lo bo i lo dolent].

Són incorrectes les formes *això*, *allò* + adjectiu amb aquesta funció generalitzadora, ja que aquestes formes són pronoms, i no articles.

*Els papers representen allò vell, mentre que la informàtica és això nou [correcte: Els papers representen el vell, mentre que la informàtica és el nou].

En canvi, sí que són correctes *això*, *allò* quan funcionen com a autèntics pronoms, o bé davant d'una oració de relatiu o un sintagma preposicional.

Això nou que has portat m'agrada molt.

Fes el que.../ allò que vulgues.

El que dius.../ Això que dius no és correcte.

Això de ton pare no sembla greu.

També evitarem l'ús de *el* / *això* / *allò* + participi, que caldrà substituir per una oració de relatiu.

*Segons l'indicat.../ *allò indicat en l'article tercer... [correcte: Segons indica l'article tercer... / Segons s'indica en l'article tercer...].

4. FORMACIÓ DEL PLURAL

4.1. Mots acabats en **-sc**, **-st**, **-xt** i **-ig**

Com a norma general, són preferibles les formes de plural en *-os* a les acabades en *-s* en les paraules que en singular acaben en *-sc*, *-st*, *-xt* i *-ig*: *discos*, *gustos*, *textos*, *rojos*, etc.

Excepcionalment, però, cal considerar preferibles les formes de plural en *-s* en el mots *raigs* i *tests* ('proves'), així com en alguns termes científics, generalment pertanyents a la biologia, com *protists*, *protocists*, *blasts* (i compostos: *caliptoblasts*, *gimnoblats*, etc.), *cists* (i compostos: *aerocists*, *sarcocists*, etc.), i *plasts* (i compostos: *amiloplasts*, *leucoplasts*, etc.).

4.2. Plurals d'alguns mot acabats en **-e** àtona

En les paraules que acaben en *-e* àtona, són preferibles les terminacions en *-s* a *-ns* per a formar el plural: *homes*, *joves*, *raves*, *marges*, etc.

4.3. Noms de dinasties i cognoms

Pel que fa a les dinasties, algunes se solen usar en plural (*els Àustries*, *els Borbons*, *els Trastàmars*, etc.); i altres, en singular (*els Borja*, *els Estuard*, *els Romanov*, *els Tudor*, etc.).

Pel que fa als cognoms, si s'utilitzen per a referir-se a diverses persones d'una mateixa família, el més habitual és mantindre'n la forma originària (*els March*, *els Trénor*) i no pluralitzar.

4.4. Plural de paraules compostes

4.4.1. Compostos soldats o units amb guionet

El plural d'aquests mots es forma afegint el morfema distintiu al segon element.

altaveu	altaveus
blanc-i-blau	blanc-i-blaus
curtcircuit	curtcircuits
llargmetratge	llargmetratges
nou-ric	nou-rics
pasdoble	pasdobles
pit-roig	pit-rojos
riba-roger	riba-rogers

4.4.2. Compostos amb dos substantius separats

Quan els dos substantius formants del compost s'escriuen separatament, el plural es forma afegint el morfema distintiu corresponent al primer element del compost i deixant invariable el segon.

camió cisterna	camions cisterna
decret llei	decrets llei
hora punta	hores punta

4.4.3. Compostos amb un adjectiu i un substantiu separats

El plural d'aquests mots es forma afegint el morfema de plural als dos elements.

baix relleu	baixos relleus
guàrdia civil	guàrdies civils

4.5. Plural de paraules estrangeres

Els mots estrangers no adaptats gràficament (que, per tant, mantenen intacta la grafia original) fan el plural, de manera preferent, afegint el morfema propi del valencià. Se superen així les dificultats que comportaria formar en cada cas el plural segons la llengua original.

ikastola	ikastoles
leitmotiv	leitmotivs
whisky	whiskys

Cal parar esment a no aplicar els morfemes de plural del castellà.

ikastola	*ikastolas
ikurriña	*ikurriñas

S'exceptuen d'aquesta norma general els casos dels plurals presos de la llengua original coneguts i usats pels especialistes d'un camp específic.

Al segle XVIII, molts papers operístics eren interpretats pels *castrati* [sing. *castrato*].

Han programat un concert de *lieder* de Brahms [sing. *lied*].

5. FORMACIÓ DEL FEMENÍ

5.1. Noms amb sufixos de derivació

5.1.1. Noms invariables

Hi ha una sèrie de sufixos que són invariables, com *-aire*, *-al*, *-ança*, *-ar*, *-ble*, *-ense*, *-euta*, *-ista*, *-metra*, *-nauta*, *-pata*, etc., de manera que en les paraules acabades amb alguna d'aquestes terminacions es marca el gènere amb el determinant (article, demostratiu, indefinit, quantitatiu, etc.) masculí o femení.

un guixaire	una guixaire
el fiscal	la fiscal
un ordenança	una ordenança
un auxiliar	una auxiliar
el comptable	la comptable
el forense	la forense
el fisioterapeuta	la fisioterapeuta
el periodista	la periodista
el geòmetra	la geòmetra
un astronauta	una astronauta
un homeòpata	una homeòpata

5.1.2. Noms variables

D'altres sufixos, però, presenten formes variables per a indicar explícitament el masculí i el femení, com ara *-à/-ana*, *-and/-anda*, *-ari/-ària*, *-at/-ada*, *-atre/-atra*, *-cur/-cura*, *-er/-era*, *-gog/-goga*, *-graf/-grafa*, *-í/-ina* (o *-í/-ïna*), *-iu/-iva*, *-leg/-loga*, *-nom/-noma*, *-or/-ora*, *-sof/-sofa*, etc.

cirurgià	cirurgiana
doctorand	doctoranda
empresari	empresària
magistrat	magistrada
pediatre	pediatra
pedicur	pedicura
enginyer	enginyera
pedagog	pedagoga
geògraf	geògrafa
ballarí	ballarina
executiu	executiva
hematòleg	hematòloga
astrònom	astrònoma
gestor	gestora
filòsof	filòsofa

5.2. Noms sense sufixos de derivació

5.2.1. Noms invariables

Els noms que no tenen sufix derivatiu no presenten distinció de gènere, i, per tant, el masculí i el femení s'indiquen anteposant el determinant corresponent.

el cònsol	la cònsol
un intèrpret	una intèrpret

En el cas dels noms compostos fusionats que designen oficis, si tenen sufix de derivació, cal aplicar la marca específica de femení quan el sufix ho permeti.

el picapedrer	la picapedrera
el passamaner	la passamanera

Però

el tastavins

la tastavins

5.2.2. Noms variables

S'ha d'usar la forma femenina dels mots que tinguen un morfema específic per a marcar aquest gènere.

un arquitecte

una arquitecta

el capità

la capitana

el pèrit

la pèrita

el canceller

la cancellera

un àrbitre

una àrbitra

el botànic

la botànica

5.3. Els sufixos *-essa* i *-ista*

El sufix *-essa* cal reservar-lo per als títols nobiliaris i aquells càrrecs consolidats en la tradició oral i escrita: *abadessa, alcaldessa, comtessa, duquessa, jutgessa, metgessa*, etc.

El sufix *-ista* s'ha de fer servir com a invariable: *abstencionista, activista, contorsionista*, etc.

5.4. Noms de professions acompanyats d'adjectius qualificatius

Cal tindre en compte que l'adjectiu o els adjectius que acompanyen els noms de professions han de concordar en gènere i nombre amb els substantius a què es refereixen.

uns ajudants tècnics sanitaris

la tècnica mitjana de promoció cultural

una enginyera química

6. PRONOMS

Pel que fa al pronom feble de segona persona, s'ha d'emprar la forma *us* davant del verb i també darrere del verb quan acabe en vocal, i la forma *vos* darrere del verb acabat en consonant o en diftong decreixent.

acabeu-vos
heu d'acabar-vos
us heu acabat
us va donar
veure-us

Els complements indirectes inanimats (tant si són datius neutres —*açò*, *això* i *allò*— com si no ho són) es poden pronominalitzar amb el pronom *li* (o el plural *los*) sempre que no puguen ser interpretats clarament com un complement de règim, el qual pronominalitza amb el pronom *hi*.

Als assumptes econòmics cal donar-los importància.
Li done poc de valor, a això.
Li ha afegit un nou capítol [al llibre].
Li ha posat un accent [a la lletra].

En canvi

S'ha obert el termini d'inscripció en el curs. S'hi podran inscriure les persones que tinguen la titulació adequada.

7. DEMOSTRATIUS

7.1. Formes

Com a norma general, s'han d'usar les formes reforçades dels demostratius (*aquest, aqueix, aquell* i derivats). Les formes simples (*este, eixe* i derivats) cal reservar-les per a determinats discursos o escrits en què calga conservar la forma original o popular, com ara un judici del Tribunal de les Aigües.

Per al masculí plural del demostratiu *aquest* s'ha d'emprar la forma *aquests*.

7.2. Graus

En el valencià actual s'usa un sistema de tres graus de proximitat o llunyania respecte als interlocutors de l'acte de parla:

1r grau; proximitat a qui parla: *aquest*

2n grau; proximitat a qui escolta o llig: *aqueix*

3r grau; llunyania tant de qui parla com de qui escolta: *aquell*

Aquest sistema té plena vigència en la llengua parlada quan els demostratius tenen un valor predominantment dític, és a dir, quan fan referència a objectes o elements concrets dins d'una situació comunicativa, de manera que la seua referència es troba específicament determinada en l'acte d'enunciació.

Aquest llibre que porte a la mà...

Aqueix vestit que t'has posat...

Aquella muntanya que veiem des d'ací...

En el llenguatge escrit, el sistema de tres graus és usat tradicionalment en la correspondència o en les comunicacions entre diversos organismes, quan ens referim a l'àmbit del receptor.

Us envie l'expedient perquè siga tramitat per aqueix servei.

Tanmateix, un ús habitual dels demostratius en la llengua escrita és aquell en el qual no fan referència a un element per la seua posició física o temporal respecte als interlocutors, sinó que serveixen per a referir-se a un element ja mencionat prèviament en el discurs (ús anafòric) o que esmentarem a continuació (ús catafòric). En aquestes funcions, les construccions més habituals només distingeixen entre dos graus de proximitat o llunyania. Per això, en el registre formal escrit propi de l'Administració (exceptuant el cas de la correspondència o la comunicació entre organismes) usarem normalment les formes *aquest* (i flexió) i *aquell* (i flexió).

Aquest és el principal objectiu de l'Administració: el servei a la ciutadania.

El personal funcionari s'integrarà també en una administració pública diferent de la del seu ingrés mitjançant un concurs de mèrits, amb els requisits i criteris que regeixen aquest sistema de provisió de llocs.

Quan les entitats locals de la Comunitat Valenciana no disposen de la suficient capacitat financera o tècnica, l'Administració de la Generalitat, d'acord amb el que estableix la normativa bàsica estatal, cooperarà amb aquelles perquè puguen realitzar correctament la seua funció.

Pel que fa als demostratius neutres, usarem les formes *això* i *allò* amb els valors anafòric i catafòric característics de la llengua escrita, i també davant de relatiu.

Allò que em vas dir és cert.

Com a conseqüència de tot això, s'han realitzat determinats ajustos en l'estructura del text modificant la numeració dels articles i, per tant, de les remissions i concordances entre aquests.

8. POSSESIUS: ÚS I ABÚS

En certs casos, és preferible prescindir del possessiu relacionat amb parts del cos, noms de parentiu, objectes pròxims, etc., quan la relació és òbvia i no hi ha possibilitat de confusió.

Vindrà amb la dona i els fills [i no: amb la seua dona i els seus fills].

Si no queda satisfet, li tornem els diners [i no: els seus diners].

He portat el cotxe al taller [i no: el meu cotxe].

En canvi, en altres casos que requereixen una referència concreta (com quan indiquem característiques, propietats, elements constitutius, etc.), el possessiu és plenament correcte, sense perjudici que pugui usar-se també, de vegades, alguna altra construcció equivalent.

El grafé és un nou material amb nombroses aplicacions industrials; la seua impermeabilitat química s'estudia com a escut de la radioactivitat en les centrals nuclears.

El seu caràcter [= el caràcter que té] no m'agrada.

Els metalls reflecteixen tota la llum que incideix sobre la seua superfície lliure.

Galilea era la regió més rica i fèrtil de Palestina. Els seus habitants [= els habitants d'aquesta regió] vivien de l'agricultura, el comerç i la pesca al llac Tiberíades.

La Marina i les seues muntanyes són un gran pol d'atracció turística.

Els substantius que indiquen una acció verbal requereixen normalment complements que representen el subjecte o els complements que tindria el verb corresponent. Aquests complements poden ser substituïts, de vegades, per un possessiu. El possessiu és plenament correcte quan el referent és una persona o quan el complement que representa faria el paper de subjecte del verb equivalent (possessiu subjectiu).

Algunes de les veus més autoritzades en la teoria de l'art contemporani han passat per l'IVAM i han compartit amb el públic el seu pensament i les seues investigacions artístiques [*les veus més autoritzades* és el referent dels possessius i faria de subjecte de *pensar* i de *investigar*].

La lingüística històrica estudia l'origen de les paraules i la seua evolució en el temps [= l'evolució de les paraules].

La vostra reclamació serà atesa tan prompte com siga possible [el referent és una persona].

En canvi, és preferible evitar el possessiu de cosa i objectiu (és a dir, aquell que representa objectes o entitats no animades que farien de complement directe del verb equivalent), sobretot en fórmules fixes del llenguatge administratiu o quan poden ser fàcilment substituïts per altres construccions.

Aquesta llei entrarà en vigor l'endemà de ser publicada en el DOGV [millor que: ...de la seua publicació...].

Contra el present acte es podrà interposar un recurs de reposició a partir que es notifique [millor que: ...de la seua notificació...].

El museu de Bagdad contenia tresors d'incalculable valor. La destrucció d'aquest museu [o: d'aquests tresors] va comportar una pèrdua irreparable per a la humanitat [millor que: ...La seua destrucció...].

En aquest capítol estudiarem els documents administratius, les seues característiques i l'ús que tenen [millor que: ...el seu ús.].

Les seues dades personals seran incloses en un fitxer protegit per a ser tractades segons la Llei de protecció de dades [millor que: ...un fitxer protegit per al seu tractament...].

9. NUMERALS

9.1. Cardinals

Usarem les formes *huit*, *huitanta*, *huit-cents*, *dèssset*, *díhuit* i *dènou*.
En el cas del nombre *dos*, cal fer la distinció de gènere (*dos/dues*).

dos consellers
dues conselleres

9.2. Ordinals

Les formes d'ús general s'han de formar afegint el sufix *-é/-ena* (*cinqué*, *catorzena*, etc.) al cardinal corresponent a partir del cinqué.

L'atleta va arribar a la meta en cinquena posició.
La resolució, en la disposició addicional huitena, introdueix
dues noves modalitats de registre.

Les formes de base llatina quedaran limitades a alguns usos particulars com a substantius; s'utilitzen, per exemple, per a referir-se a estrofes (*una octava*, *una dècima*), a intervals musicals (*una quinta*, *una sexta*) o a altres conceptes (*una novena*).

L'interval que resulta de sumar una quarta justa i una quinta
justa és una octava.
La dècima és una estrofa formada per deu versos heptasíl·labs.

Així mateix, en el cas de *segon*, s'ha de fer la concordança amb els substantius femenins (*segona*, *segones*).

9.3. Expressions numèriques: convencions gràfiques

9.3.1. L'ús de lletres i xifres

Pel que fa a l'ús de les lletres i les xifres en les expressions numèriques, remetem al *Manual de documentació administrativa* de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (a partir d'ara, AVL), que n'inclou una casuística molt completa i detallada.

No obstant això, a continuació ressenyem els usos que considerem més generals i imprescindibles.

S'escriuen amb lletres:

a) Els nombres que s'expressen en una sola paraula, les desenes i les paraules *cent*, *milió*, *bilió*, etc.

b) Els nombres que indiquen una quantitat aproximada o s'empren amb una intenció expressiva.

El document té trenta planes aproximadament.

Ho hem repetit tres mil vegades.

c) Els numerals que expressen el nom de les dècades.
la dècada dels seixanta

d) Els nombres ordinals i els fraccionaris.
la Segona Guerra Mundial
un terç de les funcionàries

S'escriuen amb xifres:

a) Els nombres que s'expressen amb més d'una paraula, unides amb guionets o sense.

32 fotocopiadores

105 sobres

Si en un mateix fragment es combinen nombres expressats amb una sola paraula i amb més d'una, cal escriure'ls tots amb xifres.

Ajudes destinades a artistes que tinguen entre 20 i 35 anys.

b) Els nombres amb decimals i els que van seguits de símbols o abreviatures (per exemple, % i °C), tot i que en el cas dels percentatges, si no es tracta d'una referència precisa, s'han d'escriure amb lletres.

El finançament del conveni el farà al cinquanta per cent cada administració.

L'estiu passat el 20 % de les nits hi hagué una temperatura superior als 23,5 °C.

c) En general, els nombres que indiquen xifres concretes en contextos estadístics i científics, de datacions i horaris, i d'adreces i infraestructures viàries.

AP-7 o autopista del Mediterrani

carrer de Dalt, núm. 4

latitud 66° 33' 39" S

reunió convocada a València, el 4 de febrer de 2012, a les 9.30 h

Això no obstant, en els casos de referències horàries imprecises i dates històriques i festivitats, s'han d'escriure amb lletres.

L'acte començarà sobre les quatre i mitja.

L'U de Maig se celebra amb manifestacions.

Els autobusos podran aparcar a la zona del pont del Nou d'Octubre.

9.3.2. L'ús del punt

9.3.2.1. Quantitats

Cal posar punt per a separar els milers, els milions, els milers de milions, els bilions, etc., que s'utilitzen com a cardinals. A més, la part decimal s'ha de separar de la part entera amb una coma.

No han de dur punt els nombres cardinals enters que tenen un valor ordinal, com els anys, els números de carrer, els números de pàgina, els números de telèfon, els codis postals, els números dels documents d'identitat i dels comptes corrents o la numeració dels decrets, les lleis, etc.

El 1978 es va aprovar la Constitució.

Ho trobaràs en la pàgina 1087.

Reial decret 1023/2015, de 13 de novembre, pel qual es desplega reglamentàriament la composició, l'organització i l'exercici de funcions de la Secció Primera de la Comissió de Propietat Intel·lectual.

Si la referència numèrica és molt llarga i es vol seqüenciar, és preferible utilitzar l'espai com a element separador.

DNI núm. 41 690 763

tel.: 96 261 38 00

9.3.2.2. Dates

No s'ha d'escriure punt després de les datacions.

Alacant, 24 de juny de 2018

9.3.2.3. Hores

S'utilitzarà el punt per a separar les hores i els minuts.

La reunió començarà a les 9.15 hores.

10. QUANTITATIUS

10.1. Ús de la preposició *de*

Segons l'ús general en valencià, es diferencien tres grups de quantitatius:

1. Els que adopten sistemàticament la preposició *de*: *gens*.

La reforma de la llei no va tindre gens de repercussió.

2. Els que només l'adopten si acompanyen un nom masculí singular: *molt*, *poc*, *bastant*, *prou*, *quant*, *tant*.

Hi ha poc de temps, però molta documentació.

3. Els que no l'adopten en cap cas: *massa*, *gaire*, *més*, *menys*.

Hi ha massa cadires a la sala.

10.2. Oposició *prou/bastant*

Convé mantindre l'oposició entre *prou* i *bastant*: usarem *prou* amb el sentit de 'en quantitat suficient', i *bastant* amb el significat de 'en una quantitat relativament gran'.

Ja s'han recollit bastants signatures contra el projecte, encara que no se sap si n'hi haurà prou per a detindre'l.

10.3. Oposició *uns/uns quants*

Diferenciarem entre el determinant *uns*, *unes*, com a plural de l'article indefinit, o com a adjectiu indefinit que especifica vagament un

substantiu, i *uns quants*, *unes quantes*, o bé *alguns*, *algunes*, amb valor quantitatiu, amb el significat de ‘certa quantitat petita’.

Cal comprar unes tisores, unes pinces i unes tenalles.

El tren arribarà d’ací a uns quants minuts [o: alguns minuts].

L’escrit va tindre entrada fa uns quants dies [o: alguns dies].

Per a mi, sempre han sigut uns bons companys.

Portes unes sabates molt boniques.

11. VERBS

11.1. Present d'indicatiu i de subjuntiu

Usarem les formes següents:

PRIMERA PERSONA DEL PRESENT D'INDICATIU

1a conjugació: *cante*

2a conjugació: *tem; perd*

3a conjugació pura: *dorm; sent*

PRESENT DE SUBJUNTIU

1a conjugació	2a conjugació	3a conjugació pura
1 cante	1 tema perda	1 dorma
2 cantes	2 temes perdes	2 dormes
3 cante	3 tema perda	3 dorma
4 cantem	4 temem perdem	4 dormim
5 canteu	5 temeü perdeü	5 dormiu
6 canten	6 temen perden	6 dormen

En els verbs regulars de la segona (*témer, perdre, batre*, etc.) i de la tercera conjugació pura (*dormir, bullir, sentir*, etc.), utilitzarem les formes no velaritzades segons els models indicats.

11.2. Verbs incoatius

Les formes que utilitzarem són les següents:

PRESENT D'INDICATIU

- 1 servisc
- 2 serveixes
- 3 serveix
- 4 servim
- 5 serviu
- 6 serveixen

PRESENT DE SUBJUNTIU

- 1 servisca
- 2 servisques
- 3 servisca
- 4 servim
- 5 serviu
- 6 servisquen

11.3. Verbs de doble conjugació: pura i incoativa

Hi ha alguns verbs (*afegir, engolir, fregir, llegir, tenyir, teixir, vestir...*) que admeten tant les formes pures de la tercera conjugació com les de la conjugació incoativa. Quan usem les formes pures d'aquests verbs, utilitzarem les variants no velaritzades.

Afegir

PRESENT D'INDICATIU

- 1 afig
- 2 afiges
- 3 afig
- 4 afegim
- 5 afegiu
- 6 afigen

PRESENT DE SUBJUNTIU

- 1 afija
- 2 afiges
- 3 afija
- 4 afegim
- 5 afegiu
- 6 afigen

Engolir

PRESENT D'INDICATIU

- 1 engul
- 2 enguls
- 3 engul
- 4 engolim
- 5 engoliu
- 6 engulen

PRESENT DE SUBJUNTIU

- 1 engula
- 2 engules
- 3 engula
- 4 engolim
- 5 engoliu
- 6 engulen

Fregir

PRESENT D'INDICATIU

- 1 frig
- 2 friges
- 3 frig
- 4 fregim
- 5 fregiu
- 6 frigen

PRESENT DE SUBJUNTIU

- 1 frija
- 2 friges
- 3 frija
- 4 fregim
- 5 fregiu
- 6 frigen

Llegir

PRESENT D'INDICATIU

- 1 llig
- 2 lliges
- 3 llig
- 4 llegim
- 5 llegiu
- 6 lligen

PRESENT DE SUBJUNTIU

- 1 llija
- 2 lliges
- 3 llija
- 4 llegim
- 5 llegiu
- 6 lligen

Teixir

PRESENT D'INDICATIU

- 1 tix
- 2 tixes
- 3 tix
- 4 teixim
- 5 teixiu
- 6 tixen

PRESENT DE SUBJUNTIU

- 1 tixa
- 2 tixes
- 3 tixa
- 4 teixim
- 5 teixiu
- 6 tixen

Tenyir

PRESENT D'INDICATIU

- 1 tiny
- 2 tinys
- 3 tiny
- 4 tenyim
- 5 tenyiu
- 6 tinyen

PRESENT DE SUBJUNTIU

- 1 tinya
- 2 tinyes
- 3 tinya
- 4 tenyim
- 5 tenyiu
- 6 tinyen

Vestir

PRESENT D'INDICATIU

- 1 vist
- 2 vistes
- 3 vist
- 4 vestim
- 5 vestiu
- 6 visten

PRESENT DE SUBJUNTIU

- 1 vista
- 2 vistes
- 3 vista
- 4 vestim
- 5 vestiu
- 6 visten

En verbs com *consumir*, *mentir*, *presumir*, etc., usarem les formes incoactives, més esteses: *consumisc*, *consumeixes*, *consumeix...*; *consumisca...*; *mentisc*, *menteixes*, *menteix...*; *mentisca...*; *presumisc*, *presumeixes*, *presumeix...*; *presumisca...*

11.4. Passat simple / passat perifràstic

Són plenament acceptables les dues formes del passat: la simple (*cantí*) i la perifràstica (*vaig cantar*). Poden combinar-se com a recurs estilístic, encara que cal tindre present que la forma perifràstica és la més estesa. Pel que fa al passat simple, usarem les formes no velaritzades en aquells verbs als quals no correspon forma velaritzada en el present de subjuntiu.

Perdre

PASSAT SIMPLE

- 1 perdí
- 2 perderes
- 3 perdé
- 4 perdérem
- 5 perdéreu
- 6 perderen

Dormir

PASSAT SIMPLE

- 1 dormí
- 2 dormires
- 3 dormí
- 4 dormírem
- 5 dormíreu
- 6 dormiren

Per a les formes auxiliars del perfet perifràstic, són preferibles les formes següents: *vas, vam, vau* i *van*.

11.5. Imperfet de subjuntiu

Per a l'imperfet de subjuntiu usarem les formes en *-r*.

1a CONJUGACIÓ	2a CONJUGACIÓ	3a CONJUGACIÓ
1 cantara	1 perdera	1 servira
2 cantares	2 perderes	2 servires
3 cantara	3 perdera	3 servira
4 cantàrem	4 perdérem	4 servírem
5 cantàreu	5 perdéreu	5 servíreu
6 cantaren	6 perderen	6 serviren

Pel que fa a l'arrel dels verbs, utilitzarem les formes sense velaritzar en els verbs que no tenen forma velaritzada en el present de subjuntiu.

perdre: *perdera*

dormir: *dormira*

11.6. Infinitiu

Hi ha una sèrie d'infinitius de la segona conjugació que presenten una doble forma: amb l'accent en el radical (acabats en *-re*) i amb l'accent en la desinència (acabats en *-er*). En general, són preferibles les formes en *-re*: *caldre, valdre, doldre...*

D'altra banda, utilitzarem les formes d'infinitiu *tindre, vindre* i *veure*, i els compostos corresponents: *mantindre, intervindre, previndre, convindre, preveure...*

Per al futur i condicional del verb *veure*, usarem *veuré, veuràs*, etc., i *veuria, veuries*, etc.

11.7. Participi. Les terminacions *-it/-ert*

Pel que fa als verbs *complir, establir, oferir, omplir, reblir, sofrir, suplir*, etc., farem servir els participis *complit, establit, oferit, omplit, reblit, sofrit, suplit*, etc.

11.8. Formes amb *i* antihiàtica

Emprarem les formes amb *i* antihiàtica que presenten els verbs *caure, creure, dir, dur, fer, jaure, riure, seure, traure, veure* i compostos en certs temps verbals.

Caure

PRESENT D'INDICATIU	IMPERFET D'INDICATIU	GERUNDI
1 caic	1 queia	caient
2 caus	2 queies	
3 cau	3 queia	
4 caiem	4 quéiem	
5 caieu	5 quéieu	
6 cauen	6 queien	

Creure

PRESENT D'INDICATIU	IMPERFET D'INDICATIU	GERUNDI
1 crec	1 creia	creient
2 creus	2 creies	
3 creu	3 creia	
4 creiem	4 créiem	
5 creieu	5 créieu	
6 creuen	6 creien	

Dir

IMPERFET D'INDICATIU

- 1 deia
- 2 deies
- 3 deia
- 4 déiem
- 5 déieu
- 6 deien

Dur

IMPERFET D'INDICATIU

- 1 duia
- 2 duies
- 3 duia
- 4 dúiem
- 5 dúieu
- 6 duien

Fer

IMPERFET D'INDICATIU

- 1 feia
- 2 feies
- 3 feia
- 4 féiem
- 5 féieu
- 6 feien

Jaure

PRESENT D'INDICATIU	IMPERFET D'INDICATIU	GERUNDI
1 jac	1 jeia	jaient
2 jaus	2 jeies	
3 jau	3 jeia	
4 jaiem	4 jéiem	
5 jaieu	5 jéieu	
6 jauen	6 jeien	

Riure

IMPERFET D'INDICATIU

1 reia
2 reies
3 reia
4 réiem
5 réieu
6 reien

Seure

PRESENT D'INDICATIU	IMPERFET D'INDICATIU	GERUNDI
1 sec	1 seia	seient
2 seus	2 seies	
3 seu	3 seia	
4 seiem	4 séiem	
5 seieu	5 séieu	
6 seuen	6 seien	

Traure

PRESENT D'INDICATIU	IMPERFET D'INDICATIU	GERUNDI
1 trac	1 treia	traient
2 traus	2 treies	
3 trau	3 treia	
4 traïem	4 tréiem	
5 traieu	5 tréieu	
6 trauen	6 treien	

Veure

PRESENT D'INDICATIU	IMPERFET D'INDICATIU	GERUNDI
1 veig	1 veia	veient
2 veus	2 veies	
3 veu	3 veia	
4 veïem	4 véiem	
5 veieu	5 véieu	
6 veuen	6 veien	

Però es formen de manera regular la primera i la segona persona del plural del present d'indicatiu, així com els gerundis, dels verbs *dir* (*diem, dieu; dient*), *dur* (*duem, dueu; duent*) *fer* (*fem, feu; fent*) i *riure* (*riem, rieu; rient*).

11.9. Particularitats de certs verbs irregulars

A més de les observacions fetes anteriorment, pel que fa a alguns verbs irregulars usarem les formes que s'indiquen a continuació, que es faran extensives als seus compostos conjugats de manera similar.

Verb cabre

PRESENT DE SUBJUNTIU

- 1 càpia
- 2 càpies
- 3 càpia
- 4 capiem
- 5 capieu
- 6 càpien

Verb collir

PRESENT D'INDICATIU

- 1 cull
- 2 culls
- 3 cull
- 4 collim
- 5 colliu
- 6 cullen

PRESENT DE SUBJUNTIU

- 1 culla
- 2 culles
- 3 culla
- 4 collim
- 5 colliu
- 6 cullen

Verb córrer

PRESENT D'INDICATIU

- 1 córrec
- 2 corres
- 3 corre
- 4 correm
- 5 correu
- 6 corren

PRESENT DE SUBJUNTIU

- 1 córrega
- 2 córregues
- 3 córrega
- 4 correguem
- 5 corregueu
- 6 córreguen

IMPERATIU

- 2 corre
- 4 correguem
- 5 correu

Verb cosir

PRESENT D'INDICATIU	PRESENT DE SUBJUNTIU
1 cus	1 cusa
2 cuses	2 cuses
3 cus	3 cusa
4 cosim	4 cosim
5 cosiu	5 cosiu
6 cusen	6 cusen

Verb créixer

PRESENT D'INDICATIU	PRESENT DE SUBJUNTIU	IMPERATIU
1 cresc	1 cresca	
2 creixes	2 cresques	2 creix
3 creix	3 cresca	
4 creixem	4 cresquem	4 cresquem
5 creixeu	5 cresqueu	5 creixeu
6 creixen	6 cresquen	

Verb cruixir

PRESENT D'INDICATIU	PRESENT DE SUBJUNTIU
1 cruix	1 cruixa
2 cruixes	2 cruixes
3 cruix	3 cruixa
4 cruixim	4 cruixim
5 cruixiu	5 cruixiu
6 cruixen	6 cruixen

Verb eixir

PRESENT D'INDICATIU

- 1 isc
- 2 ixes
- 3 ix
- 4 eixim
- 5 eixiu
- 6 ixen

PASSAT SIMPLE

- 1 isquí (o eixí)
- 2 isqueres (o eixires)
- 3 isqué (o eixí)
- 4 isquérem (o eixírem)
- 5 isquéreu (o eixíreu)
- 6 isqueren (o eixiren)

PRESENT DE SUBJUNTIU

- 1 isca
- 2 isques
- 3 isca
- 4 isquem
- 5 isqueu
- 6 isquen

IMPERATIU

- 2 ix
- 4 eixim (o isquem)
- 5 eixiu

Verb fényer

PASSAT SIMPLE

- 1 fenguí (o fenyí)
- 2 fengueres (o fenyeres)
- 3 fengué (o fenyé)
- 4 fenguérem (o fenyérem)
- 5 fenguéreu (o fenyéreu)
- 6 fengueren (o fenyeren)

PRESENT DE SUBJUNTIU

- 1 fenga (o fenya)
- 2 fengues (o fenyes)
- 3 fenga (o fenya)
- 4 fenguem (o fenyem)
- 5 fengueu (o fenyeu)
- 6 fenguen (o fenyen)

Verb fényer (cont.)

IMPERFET DE SUBJUNTIU	PARTICIPI
1 fenguera (o fenyera)	fengut (o fenyut)
2 fengueres (o fenyeres)	
3 fenguera (o fenyera)	
4 fenguérem (o fenyérem)	
5 fenguéreu (o fenyéreu)	
6 fengueren (o fenyeren)	

Verb fer

PRESENT D'INDICATIU	IMPERATIU
1 faig	
2 fas	2 fes
3 fa	
4 fem	4 fem
5 feu	5 feu
6 fan	

Verb fugir

PRESENT D'INDICATIU	PRESENT DE SUBJUNTIU
1 fuig	1 fuja
2 fuges	2 fuges
3 fuig	3 fuja
4 fugim	4 fugim
5 fugiu	5 fugiu
6 fugen	6 fugen

Verb haver

PRESENT D'INDICATIU	CONDICIONAL	PRESENT DE SUBJUNTIU
1 he	1 hauria	1 haja
2 has	2 hauries	2 hages
3 ha	3 hauria	3 haja
4 hem	4 hauríem	4 hàgem
5 heu	5 hauríeu	5 hàgeu
6 han	6 haurien	6 hagen

Verb merèixer

PRESENT D'INDICATIU	PRESENT DE SUBJUNTIU	IMPERATIU
1 meresc	1 meresca	
2 mereixes	2 meresques	2 mereix
3 mereix	3 meresca	
4 mereixem	4 meresquem	4 meresquem
5 mereixeu	5 meresqueu	5 mereixeu
6 mereixen	6 meresquen	

Verb morir

PRESENT D'INDICATIU	PRESENT DE SUBJUNTIU	IMPERATIU
1 muir	1 muira	
2 mors	2 muires	2 muir (o mor)
3 mor	3 muira	
4 morim	4 morim	4 morim
5 moriu	5 moriu	5 moriu
6 moren	6 muiren	

Verb nèixer

PRESENT D'INDICATIU	PRESENT DE SUBJUNTIU
1 nasc	1 nasca
2 naïxes	2 nasques
3 naïx	3 nasca
4 naïxem	4 nasquem
5 naïxeu	5 nasqueu
6 naïxen	6 nasquen

Verb obrir

PRESENT D'INDICATIU	PRESENT DE SUBJUNTIU	IMPERATIU
1 òbric	1 òbriga	
2 obris	2 òbrigues	2 obri
3 obri	3 òbriga	
4 obrim	4 obriguem	4 obrim (o obriguem)
5 obriu	5 obrigueu	5 obriu
6 obrin	6 òbriguen	

Verb omplir

PRESENT D'INDICATIU	PRESENT DE SUBJUNTIU	IMPERATIU
1 òmplic	1 òmpliga	
2 omplis	2 òmpligues	2 ompli
3 ompli	3 òmpliga	
4 omplim	4 ompliguem	4 omplim (o ompliguem)
5 ompliu	5 ompligueu	5 ompliu
6 omplin	6 òmpliguen	

Verb plànyer

PASSAT SIMPLE

- 1 planguí (o planyí)
- 2 plangueres (o planyeres)
- 3 plangué (o planyé)
- 4 planguérem (o planyérem)
- 5 planguéreu (o planyéreu)
- 6 plangueren (o planyeren)

PRESENT DE SUBJUNTIU

- 1 planga (o planya)
- 2 planges (o planyes)
- 3 planga (o planya)
- 4 planguem (o planyem)
- 5 planguieu (o planyeu)
- 6 planguen (o planyen)

IMPERFET DE SUBJUNTIU

- 1 planguera (o planyera)
- 2 plangueres (o planyeres)
- 3 planguera (o planyera)
- 4 planguérem (o planyérem)
- 5 planguéreu (o planyéreu)
- 6 plangueren (o planyeren)

PARTICIPI

plangut (o planyut)

Verb pertànyer

PASSAT SIMPLE

- 1 pertanguí (o pertanyí)
- 2 pertangueres (o pertanyeres)
- 3 pertangué (o pertanyé)
- 4 pertanguérem (o pertanyérem)
- 5 pertanguéreu (o pertanyéreu)
- 6 pertangueren (o pertanyeren)

PRESENT DE SUBJUNTIU

- 1 pertanga (o pertanya)
- 2 pertanges (o pertanyes)
- 3 pertanga (o pertanya)
- 4 pertanguem (o pertanyem)
- 5 pertanguieu (o pertanyeu)
- 6 pertanguen (o pertanyen)

Verb pertànyer (cont.)

IMPERFET DE SUBJUNTIU

- 1 pertanguera (o pertanyera)
- 2 pertangueres (o pertanyeres)
- 3 pertanguera (o pertanyera)
- 4 pertanguérem (o pertanyérem)
- 5 pertanguéreu (o pertanyéreu)
- 6 pertangueren (o pertanyeren)

PARTICIPI

- pertangut (o pertanyut)

Verb renyir

PRESENT D'INDICATIU

- 1 riny
- 2 rinyes
- 3 riny
- 4 renyim
- 5 renyiu
- 6 rinyen

PRESENT DE SUBJUNTIU

- 1 rinya
- 2 rinyes
- 3 rinya
- 4 renyim
- 5 renyiu
- 6 rinyen

Verb saber

PRESENT DE SUBJUNTIU

- 1 sàpia
- 2 sàpies
- 3 sàpia
- 4 sapiem
- 5 sapieü
- 6 sàpien

IMPERATIU

- 2 sàpies
- 4 sapiem
- 5 sapieü

Verb tossir

PRESENT D'INDICATIU

- 1 tus
- 2 tusses
- 3 tus
- 4 tossim
- 5 tossiu
- 6 tussen

PRESENT DE SUBJUNTIU

- 1 tussa
- 2 tusses
- 3 tussa
- 4 tossim
- 5 tossiu
- 6 tussen

Verb viure

PRESENT D'INDICATIU

- 1 visc
- 2 vius
- 3 viu
- 4 vivim
- 5 viviu
- 6 viuen

PRESENT DE SUBJUNTIU

- 1 visca
- 2 visques
- 3 visca
- 4 visquem
- 5 visqueu
- 6 visquen

IMPERATIU

- 2 viu
- 4 visquem
- 5 viviu

Verb voler

PRESENT D'INDICATIU

- 1 vull
- 2 vols
- 3 vol
- 4 volem
- 5 voleu
- 6 volen

PRESENT DE SUBJUNTIU

- 1 vulga
- 2 vulgues
- 3 vulga
- 4 vulguem
- 5 vulgueu
- 6 vulguen

11.10. El verb ser

És preferible la forma *ser* per a l'infinitiu i *ésser* per a l'ús com a substantiu.

La moció haurà de ser aprovada per majoria simple.

Però

els éssers vius

l'ésser humà

Quant a les formes no personals del verb *ser*, usarem l'infinitiu *ser* i el gerundi *sent*; pel que fa al participi, farem servir les formes *sigut*, *siguda*, *siguts*, *sigudes*.

En el cas de la segona persona del singular del present d'indicatiu, utilitzarem les formes *ets* o *eres* segons les necessitats comunicatives; per a la primera i tercera persones del singular del passat simple, *fui*, *fou*, i per a l'imperatiu, *sigues*, *siguem*, *sigueu*.

12. CONCORDANÇA

12.1. Concordança verbal

12.1.1. El participi passat

En els temps verbals compostos precedits per un pronom feble amb valor de complement directe (*el, la, els, les* o *en*), és preferible mantindre la concordança del participi.

D'informes, n'hem rebuts dos.

Ja l'hem rebuda [la carta].

12.1.2. Subjectes amb sentit col·lectiu

Quan el subjecte té sentit col·lectiu, és preferible fer la concordança en singular.

La majoria ha respost bé.

Però quan el nom col·lectiu va acompanyat d'un determinant específic en plural, és preferible establir la concordança en plural.

La majoria dels assistents van mostrar el seu desacord amb la moció.

Amb un subjecte múltiple posposat al verb i coordinat per les conjuncions *i* o *o*, és preferible usar el verb en plural.

Segons el que disposen la Constitució i l'Estatut d'Autonomia.

Es faran un o dos exàmens segons el nivell.

12.1.3. El verb *haver-hi*

S'ha de mantindre invariable el verb *haver-hi*, sense fer-lo concordar amb el subjecte.

No hi hagué intervencions durant la sessió.

12.1.4. Concordança en les passives pronominals

En les oracions passives pronominals en què el sintagma nominal que fa de subjecte gramatical és plural, el verb concorda en plural.

Es faran tres convocatòries d'oposicions en els pròxims tres anys.

12.2. Concordança nominal

12.2.1. Adjectius posposats a substantius de gènere diferent

Quan, dins d'un mateix sintagma nominal, hi ha substantius de gènere diferent determinats per un mateix adjectiu, aquest s'ha d'usar en la forma masculina.

És vàlid en contextos i situacions molt distints.

12.2.2. Relatius compostos

També s'han d'utilitzar en la forma masculina els relatius compostos que determinen més d'un substantiu de gènere diferent.

Els pares i les mares per als quals es farà la reunió ja han rebut la notificació.

12.2.3. Adjectius anteposats a diversos substantius

Quan l'adjectiu precedeix més d'un substantiu, aquell concorda amb el primer en gènere i nombre.

El departament funciona millor gràcies a la seua generosa aportació i esforç.

13. ADVERBIS

13.1. Graus en els adverbis de lloc

De manera paral·lela al que hem indicat per als demostratius, en la llengua escrita habitual, on predominen els usos anafòrics i catafòrics (referència a un element del discurs ja mencionat o que s'esmentarà pròximament), és suficient amb la distinció de dos graus de proximitat/llunyania: *ací/allí, allà*.

Ens referirem ara als drets de les persones; ací caldrà distingir entre subjectes actius i subjectes passius.

Allà on abans es parlava de minusvalidesa, ara parlem de discapacitat.

En contextos molt formals, i on calga distingir entre els tres graus de dixi (per exemple, en correspondència o en comunicació entre organismes), podrem usar per al segon grau la forma clàssica *aquí*. En tot cas, caldrà evitar la forma *ahí*.

13.2. Doblets adverbials

Cal usar les formes en *-e* per als adverbis formats amb *rere*: *arrere, darrere, endarrere, enrere, rere*.

Coherentment, s'han d'escriure també amb *e* els substantius formats amb l'adverbi *rere*: *rerefons, rereguarda*.

Respecte a les formes *hui/avui*, usarem, en general, *hui*.

13.3. Adverbis en *-ment*

En els casos en què apareixen seguits dos o més adverbis acabats en *-ment*, és preferible mantindre la terminació en tots els adverbis, tant en construccions coordinades com en comparatives.

El problema pot resoldre's tant directament com indirectament.
Va respondre concisament i adequadament.

Cal tindre en compte que no és correcte suprimir només la terminació en el primer adverbi.

*El problema pot resoldre's tant directa com indirectament.
*Va respondre concisa i adequadament.

També es poden usar altres possibilitats: *de manera concisa i adequada, d'una manera concisa i adequada...*

13.4. Doble negació

Alguns adverbis i expressions adverbials com *mai, ningú, res, gens, cap, tampoc, enlloc, en ma vida...* poden tindre un sentit afirmatiu en construccions interrogatives, condicionals i dubitatives.

Vols res?
Si teniu cap dubte, alceu el braç.
Dubte que ho haja fet mai.

Per això, quan aquesta mena de mots figuren en oracions negatives darrere del verb, és obligatòria la presència de l'adverbi negatiu *no* (excepte quan precedeix la preposició *sense*, que ja té incorporada la negació).

No ho he fet mai.
No tinc cap dubte.
No vull res.
Ha aprovat sense que ningú l'ajudara.

Quan aquests mots van davant del verb, és poc habitual usar la doble negació, però si s'usa, cal ser coherent dins d'un mateix text.

Cap de les respostes anteriors (no) és correcta.

Els gestors públics mai (no) poden vulnerar la llei.

Tampoc (no) serà necessari adjuntar el document si ja figura en poder de l'Administració.

En certs casos, serà preferible adoptar l'ordre normal, col·locant l'adverbi o expressió darrere del verb, a fi d'evitar construccions afectades o que puguen generar confusió.

La valoració de la fase de concurs serà proporcionada, i la puntuació no determinarà per si sola, en cap cas, el resultat.

Millor que

La valoració de la fase de concurs serà proporcionada i, en cap cas, la puntuació (no) determinarà per si sola el resultat.

14. PREPOSICIONS

14.1. La preposició *de*

14.1.1. Ús amb adverbis i preposicions

És preferible l'ús de la preposició *de* després de certs mots com *davant*, *darrere*, *davall*, *damunt*, *dins*, etc., quan precedeixen un sintagma nominal.

darrere de l'oficina

davant de l'entitat

14.1.2. Ús en el nom de les vies públiques

Com a norma general, s'ha de fer ús de la preposició *de* per a unir la part genèrica amb la part específica dels topònims de les vies urbanes.

la plaça de les Aules

el carrer de Crevillent

l'avinguda de Peris i Valero

Això no obstant, aquesta preposició no s'utilitza quan el genèric està abreujat.

Pl. Aules, 3

C/ Crevillent, 35

Av. Peris i Valero, 128

Tampoc s'usa la preposició quan la part específica és un adjectiu.

el carrer Major

la plaça Gran

14.2. Les preposicions *a* i *en* en les designacions de lloc

Davant de topònims, cal utilitzar la preposició *a*, tant si expressa direcció com situació.

Vaig a Banyeres de Mariola.

Vivia a Banyeres de Mariola.

També s'usarà la preposició *a* davant de noms propis de lloc precedits d'article, o bé del genèric que els acompanya.

A la ciutat d'Elx hi ha nombrosos restaurants.

Als Ports sol nevar tots els anys.

Ha actuat al Palau de la Música i al teatre Principal.

Davant de l'article determinat i de l'adjectiu interrogatiu *quin*, tendeix a usar-se la preposició *a* quan es tracta de llocs físics concrets o habituals, o de parts del cos d'una persona determinada.

A quin despatx treballa?

Cada any hi ha incendis als boscos.

Me l'he trobada al carrer.

Té una ferida al cap.

En canvi, davant de substantius que expressen llocs menys definits o menys localitzables en un punt concret, es prefereix usar la preposició *en*.

En la superfície terrestre l'acceleració de la gravetat és de 9,8 m/s.

En les cèl·lules eucariotes l'ADN es troba concentrat en el nucli.

Davant de sintagmes nominals sense determinant o davant de l'article indefinit i dels adjectius i pronoms demostratius, indefinits o quantitatius:

– Quan s'expressa direcció o moviment, és preferible la preposició *a*.

Anàrem a aquell despatx.

Vam traslladar-nos a un lloc més gran.

– En canvi, per a expressar situació cal emprar, en aquests casos, la preposició *en*.

Aquest aparell és molt útil en grans edificis.

Aquesta paraula és usual en moltes comarques.

Els capturaren en territori enemic.

En algunes ciutats el trànsit és ja insuportable.

La cita és en aquest bar.

La reunió es farà en una sala del primer pis.

Quan les designacions de lloc no tenen un caràcter estrictament locatiu, sinó temporal, històric o social, és preferible l'ús de la preposició *en*.

En l'Europa de les nacions se superaran moltes discriminacions.

Les institucions polítiques que es generaren en la Grècia clàssica...

En les designacions de lloc en sentit figurat (publicacions, lleis, reunions, associacions, institucions, etc.), és preferible l'ús de la preposició *en*.

L'anunci es publicà en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*.

Segons el que llegim en la Constitució...
Treballa en la Universitat de València.

14.3. L'expressió del temps

14.3.1. Expressions generals

Les expressions generals de temps s'introdueixen per mitjà de les preposicions *en* o *durant*: *en ple estiu*, *en aquella època*, *en (o durant) els últims mesos*, *en (o durant) la Segona Guerra Mundial...*

Quan ens referim a l'inici o al final d'un període, els substantius que els indiquen van en singular i precedits de la preposició *a* i de l'article.

A l'inici [o: al començament, a la primeria] del segle xx...

Al final [o: a la fi, a la darrerria] de la Reconquesta...

14.3.2. Parts del dia

Les referències a parts del dia s'introdueixen habitualment mitjançant la preposició *a*.

Demà no treballarem a la vesprada.

Les reunions del Consell de Direcció són sempre al matí.

Algunes parts del dia també poden ser introduïdes per la preposició *de*.

Li agrada treballar de nit.

Va arribar ahir de matinada.

14.3.3. Dies

Per a expressar el dia en què s'esdevé un fet, s'usa l'article masculí *el* o l'expressió *el dia*.

La moció s'aprovà el 10 de maig [o bé: el dia 10 de maig].

Els noms dels dies de la setmana no van acompanyats de l'article si es fa referència al dia de la setmana immediatament anterior o posterior respecte al moment en què es parla.

Dijous s'aprovà el decret.

Dilluns que ve expira el termini.

Sí que en porten, però, en plural o en singular, quan es designa un fet que ocorre amb una freqüència regular.

Les sessions se celebren els dilluns i els dimecres [o bé: el dilluns i el dimecres].

També cal mantindre l'article davant dels dies de la setmana quan es fa referència a un dia concret o quan es troba determinat.

El dia 15 de juliol s'acaba el termini de presentació de sol·licituds.

El pròxim divendres s'acaba el termini de presentació de sol·licituds.

14.3.4. Mesos

El nom dels mesos s'introdueix amb les preposicions *per* o *a* seguides de l'article, o amb l'expressió *el mes de*.

A l'abril s'iniciaran les negociacions.

Les proves es convocaran el mes d'octubre.

S'espera que per l'agost es resolrà el concurs de trasllats.

Quan l'expressió està determinada per un complement que fa referència a un any concret, es prescindeix de la preposició *a* o *per*.

L'acte esmentat tingué lloc l'abril de 1991 [o bé: el mes d'abril de 1991].

14.3.5. Estacions de l'any

El nom de les estacions s'introdueix amb la preposició *a* seguida de l'article.

A l'estiu anirem de vacances.

A la primavera el camp es cobreix de flors.

Però si l'expressió està determinada per un any concret, s'omet la preposició.

L'estiu passat no vam poder anar de vacances.

La tardor de 1917 hi hagué un esclat de conflictes socials.

14.3.6. Anys

Per a expressar l'any en què s'esdevé un fet, es pot utilitzar l'article masculí *el*, o bé la preposició *en*, però cal evitar barrejar els dos usos en un mateix text, sobretot quan es tracta d'un document curt. També es pot alternar l'expressió *l'any* amb qualsevol de les dues formes indicades.

L'acte esmentat tingué lloc el 2014 [o bé: L'acte esmentat tingué lloc l'any 2014].

L'acte esmentat tingué lloc en 2014 [o bé: L'acte esmentat tingué lloc l'any 2014].

Tanmateix, convé evitar les fórmules complexes *en l'any 2014* i *en el 2014*.

Quan l'any va precedit d'una preposició, es pot ometre l'article.

La Primera Guerra Mundial tingué lloc des de 1914 fins a 1918.

Igualment, quan ens referim a una data o a una part concreta d'un any, aquest va precedit de la preposició *de* sense article.

L'acte esmentat tingué lloc el 21 d'abril de 2014.

L'acte esmentat tingué lloc la primavera de 2014.

14.3.7. Festivitats

Les festivitats són introduïdes per la preposició *per* sense article.

Per Nadal, sempre neva a la comarca.

14.3.8. Èpoques i segles

Les èpoques i els segles poden introduir-se indistintament amb les preposicions *a* o *en*.

en el Renaixement	o bé	al Renaixement
en el segle xv	»	al segle xv

14.4. La construcció *en / al + infinitiu*

Davant d'infinitiu i amb valor temporal, la normativa actual fa una distribució entre l'ús d'aquestes construccions, de manera que *en* + infinitiu té un valor d'anterioritat immediata respecte a l'acció principal, mentre que *al* + infinitiu indica simultaneïtat o espai de temps en el qual es desenvolupa l'acció principal.

A l'avaluar les sol·licituds, la comissió hi va trobar nombrosos defectes de forma [= Mentre avaluava, en el procés d'avaluar...].

A l'eixir, aneu amb compte amb els escalons [= Mentre eixiu, aneu amb compte...].

En eixir, tanqueu la porta [= Eixiu, i després tanqueu la porta].

El significat de la construcció *al* + infinitiu també es pot expressar d'altres maneres.

En el procés d'avaluació de les sol·licituds [o: Mentre avalua les sol·licituds...], la comissió tindrà en compte els mèrits dels participants.

Pel que fa a l'ús de *en* + infinitiu, aquesta construcció pot assolir un matís causal.

En comprovar que cap sol·licitant reunia les condicions requerides, la comissió va declarar desert el concurs.

Tanmateix, aquest matís causal ha d'estar unit al valor d'anterioritat temporal. Si aquest valor temporal es troba absent, la construcció es considera incorrecta, i ha de ser substituïda per una construcció causal o per un gerundi.

*En no reunir cap sol·licitant les condicions requerides, la comissió considera que cal declarar desert el concurs [correcte: Com que cap sol·licitant no reuneix... / Atés que cap sol·licitant no reuneix... / No reunint cap sol·licitant...].

14.5. Les preposicions *per* i *per a* davant d'infinitiu

14.5.1. Ús de *per a*

Davant d'infinitiu, cal utilitzar la preposició *per a* quan el complement expressa finalitat pura o destinació. Concretament, en els casos següents:

a) Quan indica la finalitat pura o el resultat de l'acció verbal.

Et busquen *per a* fer un encàrrec [= perquè faces un encàrrec].
L'hem contractada *per a* fer la investigació [= perquè faça la investigació].

Passem sempre pel corredor per a arribar a les habitacions [resultat de l'acció].

Treballa per a enriquir el patró [resultat de l'acció, independent de la voluntat del subjecte].

O bé la destinació d'algun element de l'oració.

Els partits han fet diverses propostes per a eixir de la crisi [= propostes que tenen com a objectiu eixir de la crisi].

He posat un quadre per a adornar la paret [= perquè adorne la paret].

Oferim ajudes per a promoure l'edició en valencià [= ajudes per a la promoció...].

Com hem vist, en alguns casos pot substituir-se per una oració final amb *perquè* + subjuntiu, o bé per un sintagma nominal equivalent, també introduït per *per a*.

b) Quan el sintagma és un complement de règim de verbs com *usar*, *utilitzar*, *servir*, *necessitar*, *preparar*, *convéncer*, *aprofitar*, etc.

Aprofite l'avinentesa per a saludar-vos molt atentament.

El bolígraf serveix per a escriure.

L'hem convençuda per a acceptar el càrrec.

No està preparat per a presentar-se a les oposicions.

Utilitzeu el telèfon per a avisar en cas necessari.

c) Quan l'acció del verb principal no indica voluntarietat expressa, sinó obligació, manament, necessitat.

Per a tancar l'ordinador, cal prémer el botó de l'esquerra.

d) Quan no depèn directament del verb, sinó d'un substantiu, adjectiu, quantitatiu, etc., amb els valors indicats de finalitat o destinació.

Aquesta oportunitat és massa bona per a deixar-la perdre.

És un requisit necessari per a optar a la plaça.

Ha oblidat les pastilles per a dormir.

No guanya prou diners per a pagar el lloguer.

Tinc una ploma molt útil per a escriure ràpidament.

e) Quan el subjecte del verb principal és inanimat.

El far il·lumina la badia per a protegir la seguretat dels vaixells.

Els automòbils porten les rodes ratllades per a evitar rrelliscades.

14.5.2. Ús de *per*

Davant d'infinitiu, usarem *per* quan el complement expressa causa, o bé causa i finalitat alhora, com en els casos següents:

a) Quan el complement que conté el verb en infinitiu expressa el motiu o mòbil de l'acció del verb principal. L'acció expressada pel verb principal ha de ser marcadament voluntària.

A les sis serem tots a casa per rebre els forasters.

He anat al poble per veure el meu pare.

He posat un quadre per tindre content el director.

Passem sempre pel corredor per no despertar els xiquets.

S'ha posat malalta per no haver de fer l'examen.

Treballa per fer-se ric.

Va fer ràpidament la faena per anar-se'n a esmorzar.

b) Quan es tracta d'un complement circumstancial de causa, o un complement d'un substantiu que expressa causa pura.

La multa per aparcar malament és de cent euros.
T'han castigat per portar-te malament.

No obstant això, en molts casos aquests complements causals s'expressen de manera més adequada per altres mitjans.

Les ajudes no s'han de notificar perquè això no figura en l'ordre de convocatòria [millor que: ...per no figurar...].

Les cèl·lules eucariotes es diferencien de les procariotes perquè tenen nucli [o: pel fet de tindre nucli; millor que: ...per tindre nucli].

c) Quan indica una acció pendent: *cases per vendre* (diferent de *cases per a vendre*), *roba per planxar*...

d) Quan funciona com a complement de règim de verbs com *interessar-se*, *preocupar-se*, *optar*, etc., o de substantius que procedeixen de verbs d'aquest tipus.

Ha optat per presentar-se a la plaça.

Preocupeu-vos per afinar bé.

Tots s'interessen per eixir en la foto.

e) Com a complement d'un substantiu que indica acció verbal, en els casos en què el verb corresponent també aniria acompanyat de la preposició *per*.

L'interés de Pere per vindre em sorprén [interessar-se per].

La nostra anada al poble per veure el pare l'haguérem d'endarrerir [anar-hi per].

La preocupació per afinar bé ha de ser constant en un cantant [preocupar-se per].

14.5.3. *Per o per a*

Com hem vist en els apartats 14.5.1 i 14.5.2, l'ús de *per* o *per a* depén del significat que volem transmetre i de la funció que exerceix la preposició. Per tant, optarem per una o altra preposició en funció dels criteris indicats.

Han posat uns semàfors *per a* agilitar el trànsit [destinació dels semàfors].

Han posat uns semàfors *per* agilitar el trànsit [= perquè qui els ha posats té com a intenció agilitar el trànsit: mòbil].

He agafat els materials *per a* fer el treball [destinació dels materials].

He agafat els materials *per* fer el treball [= perquè tinc com a objectiu fer el treball: mòbil].

Hem fet una proposta *per a* resoldre el problema [destinació de la proposta que hem fet].

Hem fet una proposta *per* resoldre el problema [= perquè volem resoldre el problema: mòbil].

L'han premiat *per a* escriure poesia [= perquè escriga poesia: finalitat].

L'han premiat *per* escriure poesia [= perquè escriu poesia: causa].

Li exigeixen molt *per a* ser metge [= perquè arribe a ser metge].

Li exigeixen molt *per* ser metge [= perquè és metge: causa].

Pren pastilles *per a* dormir [indica la classe de pastilles].

Pren pastilles *per* dormir [= perquè vol dormir: mòbil].

Evidentment, podem trobar en una mateixa frase diversos sintagmes amb *per* o *per a* amb distinta funció.

He enviat una amiga *per a* veure les notes [finalitat pura] *per* saber si estic aprovat [mòbil], perquè m'han dit que ja han eixit [causa].

Per complaure els seus pares [mòbil], Jaume es prepara *per a* presentar-se a les oposicions [complement de règim].

Per completar el pressupost [mòbil], he comprat uns quadres *per a* decorar el despatx [destinació dels quadres].

Per construir un armari [mòbil], he comprat unes eines *per a* treballar la fusta [destinació de les eines].

14.6. Contactes preposicionals

S'ha d'evitar el contacte entre dues preposicions quan la idea queda suficientment expressada amb una.

La veïna del costat és molt simpàtica [en lloc de: La veïna d'al costat és molt simpàtica].

S'ha menjat un pa de quart [en lloc de: S'ha menjat un pa d'a quart].

Va ser la millor entre tots els concursants [en lloc de: Va ser la millor d'entre tots els concursants].

Vaig pel pa [o: Vaig a comprar pa; en lloc de: Vaig a pel pa].

Tanmateix, el contacte preposicional està justificat quan la primera preposició indica el règim de la paraula de què depèn i la segona expressa un contingut semàntic rellevant.

Aniré a Alacant passant *per* Alcoi en compte de *per* Gandia.

Els goril·les poden arribar a un pes de fins a 250 kg.

L'anguila se'm va esmunyir d'entre les mans.

La pedanteria, a part d'amb la supèrbia, es confon sovint amb la mala educació.

Publicaran el llibre en valencià a més d'en anglés.

En molts d'aquests casos, però, es pot evitar el contacte preposicional repetint el verb o usant el comodí *fer-ho*.

Aniré a Alacant passant per Alcoi en compte de passar per Gandia.

La pedanteria, a part de confondre's amb la supèrbia, es confon sovint amb la mala educació.

Publicaran el llibre en valencià, a més de fer-ho en anglés.

15. LÈXIC

15.1. Doblets nominals

En els casos de dobles gràfics, usarem les formes valencianes consolidades per la tradició gramatical.

– Alternança *tl/tll*. Escriurem amb *tl* els mots tradicionals com *ametla*, *batle*, *bitla*, *butla*, *guatla*, *motle*, *vetla* (i *vetlar*)... En canvi, escriurem amb *tll*: *bitllet*, *butlletí*, *ratlla*, *rotlle* (o *rotllo*, *rogle*).

– Alternança *e/o*. Preferirem les formes amb *e*: *fenoll*, *genoll*, *redó*, *restoll*...

– Alternança *e/i*. Usarem les formes amb *e* dels derivats en *-eixement*: *naixement*, *coneixement*, *creixement*... Són correctes i preferibles les formes *cementeri* i *mànega*.

– Altres mots. Són preferibles les formes *carabassa*, *caragol*, *cartó* i *murta*. En canvi, mantindrem la distinció entre *ordre* (*m.* i *f.* ordenació, manament) i *orde* (*m.* institució).

– Són correctes i preferibles les variants *arxipèlag*, *bàlsam*, *estómac*, *nàufig*...

15.2. Doblets verbals

Alternança *a/e*. Escriurem amb *a*: *arrancar*, *jaure*, *llançar*, *nadar*, *nàixer*, *traure*, *xarrar*... En canvi: *amerar*.

15.3. Terminologia

15.3.1. Estrangerismes adaptats

Molts mots provinents d'altres llengües s'adapten ortogràficament i fonèticament quan esdevenen habituals entre els usuaris de la llengua

i quan afegeixen un significat o un matís semàntic nou al corpus tradicional d'aquesta.

Per exemple: *bulevard, casset, còctel, còmic, disquet, elit, escàner, esmòquing, espagueti, esquaix, esprint, estàndard, estatus, estrés, fúting, gasoil, làser, líder, lísing, màster, pàrquing, pòster, ral·li, rècord, rugbi, tòner, xandall, xec, xip, xou...*

Aquests mots adaptats es comporten ortogràficament com qualsevol altra paraula de la llengua receptora: s'escriuen en redona dins d'un text i se sotmeten a les regles usuals de pronúncia, d'accentuació i d'apostrofació. Per exemple, en els mots que tenien en la llengua original *h* aspirada, aquesta *h* deixa de pronunciar-se i l'article i la preposició que els acompanyen s'apostrofa.

Han format un equip d'handbol.

Igualment: *l'hàmster, l'handicap, l'hoquei, etc.*

15.3.2. Estrangerismes no adaptats

Els mots no adaptats, que mantenen intacta la forma gràfica que presenten en la llengua originària i, o bé no apareixen en els diccionaris i repertoris terminològics (en particular, en el *Diccionari normatiu valencià* o en el Portal Terminològic Valencià de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua), o bé hi tenen la marca d'estrangerisme, s'escriuen en cursiva. Tanmateix, s'escriuen amb minúscula, independentment de la seua forma en la llengua original.

És especialista en *bossa nova*, però també li agrada el *rock-and-roll*.

No obstant això, en textos especialitzats en què algunes d'aquestes paraules s'usen com a terme habitual, es poden escriure en redona.

En canvi, en els mots alemanys no incorporats de manera general al sistema que expressen un concepte o una idea particular introduïts en el

text i, per tant, funcionen com un nom propi, mantindrem la majúscula de l'original: *l'Anschluss austríaca, el Sturm und Drang...*

Wagner és el creador de la *Gesamtkunstwerk*, o obra d'art total.

15.3.3. Llatinismes

Quan s'usen habitualment, els llatinismes figuren en els diccionaris com a adaptats ortogràficament: *ídem, ibídem, ínterim, júnior, sènior, imprimàtur...*

Hi ha alguns casos en què coexisteixen formes de paraules llatines adaptades amb locucions no adaptades.

currículum	o bé	<i>curriculum vitae</i>
verbigràcia	»	<i>verbi gratia</i>

En general, les locucions llatines es mantenen sense adaptar i escrites, per tant, en cursiva: *a posteriori, a priori, in memoriam, sui generis, vox populi, renda per capita, doctor honoris causa...*

Pel que fa als mots que fan referència a determinades obres musicals o d'un altre tipus, com *rèquiem, magníficat, tedèum*, etc., s'escriuen com a mots adaptats, si figuren així en els diccionaris (vegeu l'apartat 15.3.2), quan funcionen com a noms comuns o quan figuren en el títol traduït d'una obra. En canvi, quan figuren com a títol d'una composició musical específica, mantenen la seua forma original.

El *Requiem* de Mozart va ser completat pel seu deixeble Franz Xaver Süssmayr.

El *Te deum*, el *Pange lingua* i el *Psalmus hungaricus* figuren entre les obres més conegudes de Zoltán Kodály.

15.3.4. Neologismes

En determinades ocasions, es creen paraules noves per als nous conceptes que la realitat introdueix a partir dels recursos propis de la llengua.

Per exemple: *adreça electrònica, en línia, marxandatge, micromecenatge...*

En cas de dubte sobre un mot concret, cal consultar els diccionaris de la llengua o els repertoris terminològics, en particular els de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua mencionats en l'apartat 15.3.2.

16. TOPONÍMIA

16.1. Municipis i entitats locals menors de la Comunitat Valenciana

En la documentació oficial, s'han d'utilitzar les denominacions oficials dels municipis valencians, que es poden consultar en el web <www.presidencia.gva.es/va/web/civis/registro_entidades_locales>, i també en el web de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (<www.avl.gva.es>, opció *Els pobles valencians*), on trobarem el nom oficial, el nom en valencià, el gentilici i el predomini lingüístic del municipi segons la Llei d'ús i ensenyament del valencià.

En alguns àmbits específics i publicacions no oficials, com ara mapes, llibres, textos d'exposicions, etc., també poden utilitzar-se, per a fer referència als noms dels municipis:

- el criteri de territorialitat, que consisteix a usar tots els topònims del territori valencianoparlant en valencià i els del territori castellanoparlant en castellà;
- el criteri d'historicitat o coherència lingüística, que consisteix a utilitzar, si en tenen, les formes dels topònims pròpies de la llengua del text, siga en valencià o siga en castellà.

16.2. Comarques valencianes

Tot i que les comarques valencianes no tenen una consideració administrativa oficial, són un referent territorial molt usat en l'Administració valenciana. Podeu trobar les formes recomanades per l'AVL en l'opció *Els pobles valencians* de la seua pàgina web.

16.3. La resta de topònims valencians

Per a la toponímia menor, cal atindre's a les formes consignades en el *Corpus toponímic valencià*, editat per l'AVL, que es pot consultar en la seua pàgina (<www.avl.gva.es>, opció *Corpus toponímic valencià*).

El *Corpus* segueix el criteri de territorialitat, el més adequat en general per a la toponímia menor. No obstant això, pel que fa als topònims que tenen una denominació en castellà i una altra en valencià, cal usar la que correspon a la llengua usada en el text.

Navegàvem pel riu Xúquer.

Navegábamos por el río Júcar.

16.4. Exotopònims i topònims d'altres llengües

16.4.1. Criteri general

Com a criteri general, cal utilitzar els exotopònims consolidats en la tradició valenciana. S'ha de tindre en compte que, en general, els països, els estats i la toponímia major (capitals, ciutats importants, alguns accidents geogràfics, etc.) solen tindre una forma tradicional adaptada.

PAÏSOS

Anglaterra	i no	England
França	»	La France
Veneçuela	»	Venezuela

REGIONS

Andalusia	i no	Andalucía
Baviera	»	Bayern
els Monegres	»	los Monegros

CIUTATS

Florència	i no	Firenze
la Corunya	»	A Coruña
Londres	»	London

ILLES I ARXIPÈLAGS

Còrseg	i no	Corsica
illes Fèroe	»	Færøerne
les illes Canàries	»	las islas Canarias

RIUS, SERRALADES I MUNTANYES

el Tàmesi	i no	el Thames
els Alps	»	els Alpi
l'Everest	»	Chomolungma

Si els topònims no tenen una denominació tradicional valenciana, caldrà respectar la seua forma original, sense cap adaptació.

Caracas	i no	Caraques
Ciudad Real	»	Ciutat Reial
Liverpool	»	Líverpul
Sydney	»	Sidnei

16.4.2. Topònims provinents d'alfabets no llatins

En el cas que es tracte de topònims pertanyents a països que fan servir alfabets no llatins, cal utilitzar formes transcrits (és a dir, que tinguen caràcters alfabètics propis de l'ortografia valenciana) i evitar, per tant, l'ús de formes transliterades (això és, que utilitzen caràcters estranys a l'ortografia pròpia del valencià).

TRANSCRIPCIÓ

Gorki

Kuibixev

Txeliabinsk

i no

»

»

TRANSLITERACIÓ

Gor'kij

Kujbyšev

Čel'abinsk

16.5. Genèrics

16.5.1. Norma general

Com a norma general, s'escriuen amb minúscula les designacions genèriques dels topònims: vies públiques (*carrer, plaça, avinguda, barri*, etc.), orografia (*pic, serralada, vall, cap*, etc.), hidrografia (*riu, llac, mar, badia, golf*, etc.), nuclis de població (*ciutat, llogaret*, etc.).

l'avinguda del Marqués del Túria

el pont del Nou d'Octubre

la plaça de la Mare de Déu

la serra de la Calderona

el riu Palància

la ciutat d'Alacant

I es tradueixen a la llengua del text, en aquest cas al valencià.

l'embassament de Loriguilla

el camí de la Monterilla

la badia de Hudson

el port de l'Escudo

16.5.2. Excepcions

a) En la nostra llengua els genèrics dels topònims duen majúscula inicial quan:

1. No van determinats per un adjectiu o complement preposicional.

l'Albufera [però l'*albufera d'Anna*]

la Plana [però la *plana d'Énguera*]

l'Aiguamoll [però els *aiguamolls de Pego*]

2. Ja no actuen com a genèrics i s'han integrat en la part pròpia del topònim.

la Vall d'Albaida (comarca)

el Camp de Túria (comarca)

3. Estan fossilitzats en exotopònims i ja no hi actuen com a genèrics. És el cas d'alguns noms de comarques, elements orogràfics, etc., d'altres llengües.

la Foia de Bunyol (comarca)

les Muntanyes Basques (serralada)

b) Si no hi ha forma valenciana dels topònims, els genèrics no es traduiran i, per tant, duran majúscula inicial quan:

1. No van determinats per un adjectiu o complement preposicional.

La Fuentecica*

La Hoya*

*Si duen article inicial que pertany al topònim, en un text en valencià aquest article s'escriu amb majúscula, com veurem en l'apartat 16.6.2.

2. Ja no actuen com a genèrics i s'han integrat en la part pròpia del topònim.

Ciudad Rodrigo
els Montes de Oca
la Tierra del Vino
Sierra Nevada

3. Els topònims són coneguts internacionalment amb el genèric d'origen.

Alexanderplatz
Trafalgar Square

4. Són genèrics molt específics d'una zona i traduir-los desvirtuaria el topònim.

l'Abrevada de la Cañada
l'Agua de la Losa
la Ceja de las Cañadillas

16.6. L'article inicial dels topònims

16.6.1. Topònims adaptats

Els articles inicials que formen part de topònims adaptats al valencià s'han de tractar amb els mateixos criteris que regeixen per als topònims valencians, és a dir, s'han d'escriure amb minúscula i apostrofar-los i contraure'ls segons les regles ortogràfiques generals.

Va passar l'estiu als Estats Units.
Viu a l'Havana.

16.6.2. Topònims no adaptats

Els articles inicials que formen part dels topònims no adaptats es tracten com una part inalterable d'aquests i s'escriuen amb majúscula, mantenint la forma de la llengua original. És el cas, principalment, de països, ciutats o altres demarcacions administratives o naturals, com ara comarques o paratges.

el paratge d'El Álamo, de Xèrica
el personatge que vivia a El Toboso
la carrera de Le Mans
la carretera que passa per Los Montesinos
la població d'A Guarda
un passeig per La Paz
Malta té com a capital La Valletta.

El nom de les demarcacions administratives o naturals *ciutat, municipi, comarca, província*, etc., o d'altres, poden acompanyar o no el topònim, però no formen part del nom propi. Per tant, l'article del topònim no és realment medial sinó inicial i es manté en majúscula, tant si és singular com plural.

ciutat d'El Salvador
comarca de La Alcarria
municipi de Las Vegas
població de La Spezia
província de L'Aquila

16.7. L'article medial

L'article medial és aquell que apareix després de la preposició *de* en els topònims que comencen per un genèric que acompanya habitualment la part pròpia del nom de lloc. És el cas de la gran majoria d'elements orogràfics o hidrogràfics i, en general, de la toponímia menor.

Per tal de simplificar la gran casuística que es pot presentar en aquest tipus de topònims, si morfològicament són igual que en valencià —*el* i *la*—, siga perquè coincideixen amb la llengua d'origen o perquè en valencià s'ha generat un article propi, els escriurem amb minúscula i s'apostrofaran o es contrauran quan corresponga.

el camí de la Monterilla
el carrer del Farolillo
el delta de l'Orinoco
el passeig de la Castellana
l'altiplà del Dnieper
l'arxipèlag de les Seychelles
la depressió del Kara
la serra de la Peña
la serra del Moncayo

Si morfològicament són diferents dels corresponents valencians —*el*, *la*, *els* i *les*—, els escriurem amb majúscula inicial i es comportaran com corresponga a la seua llengua d'origen.

el port de Le Havre
l'arxipèlag de Los Roques
la serra de Los Filabres
l'illa de Los Estados
la serra de Las Estancias

Aquest criteri no s'aplica al nom de les demarcacions administratives que no tenen exotopònim, en les quals l'article es conserva en la forma original i va amb majúscula, tal com hem vist en el punt 16.6.2.

port de La Paz
estació de trens de La Rochelle

16.8. La preposició *de*

La preposició *de*, que actua com a connector en molts topònims entre la designació genèrica i la part pròpia, es comporta igual que el genèric pel que fa a la llengua en què s'usa. Per tant, si el genèric d'un topònim d'una altra zona lingüística es tradueix al valencià, la preposició *de* s'apostrofarà o es contraurà, seguint les nostres normes generals i els criteris exposats en els punts anteriors.

la serralada del Caucas
el municipi d'O Grove
el camí de la Monterilla
el cap d'Hornos
la serra de l'Ave
la font de Los Cloticos

16.9. Llocs característics i monuments

Hi ha alguns llocs molt coneguts, per la seua transcendència històrica o pels seus mèrits artístics, que han originat uns noms específics en valencià que cal usar de manera general en tots els contextos.

el Capitoli
els Camps Elisis
la plaça de Sant Pere

16.10. Topònims inclosos en noms d'entitats

Quan es tracta d'organismes oficials que contenen topònims en la seua denominació, s'han de traduir si tenen una forma específica tradicional en valencià.

l'Ajuntament de Lleó
la Junta d'Andalusia

En canvi, aquest criteri no s'ha d'adoptar si el topònim apareix al costat del logotip o de qualsevol altra imatge gràfica, o si es tracta de mencions d'autoria o *copyright*. En aquests casos, el topònim s'ha d'usar en la forma oficial.

En el cas de clubs esportius, no es tradueix el topònim quan figura en la designació completa del nom del club, encara que tinga una forma tradicional adaptada. En canvi, sí que es tradueix quan el topònim s'usa només com a designació incompleta del club esportiu.

CD Cádiz	però	el Cadis
RCD Zaragoza	»	el Saragossa

17. ABREVIACIONS

Les abreviacions són una expressió genèrica per a referir-se a qualsevol classe de reducció en la representació gràfica d'una paraula.

Les abreviacions més habituals són:

- a) les abreviatures, per mitjà de les quals una paraula o grup de paraules es representen amb menys lletres de les que els corresponen;
- b) els símbols, que són abreviacions científiques o tècniques;
- c) les sigles, que són abreviacions formades amb les inicials o més lletres de les paraules que formen un enunciat o un sintagma, i que s'escriuen amb majúscules.

Les abreviatures es poden formar bàsicament de dues maneres:

- a) Per truncament, suprimint la part final de la paraula: av. av[inguda], dir. dir[ector], tel. tel[èfon].

Per a formar-les, el tall s'ha de fer deixant fora la vocal de la síl·laba per on es fa el truncament; per això, una abreviació com **intro.*, en lloc de *intr.*, per a *introducció*, és incorrecta.

- b) Per contracció, conservant una part del principi i del final de la paraula: pta. p[or] ta.

Com a norma general, les abreviatures porten els accents que els corresponen i un punt al final, però no els símbols ni les sigles, les quals tampoc porten punt entre les lletres que les formen.

dl., pàg., pl., av.

Però

kg, m, €, DNI, SL, RD, NIF

Els símbols i les sigles són invariables, no tenen gènere ni nombre; per contra, algunes abreviatures sí que en tenen.

Dr./Dra. i Sr./Sra.

Sr./Srs.

En el *Manual de documentació administrativa* de l'AVL trobareu informació més detallada sobre les abreviacions, així com una llista de les més usuals.

18. TRACTAMENTS

18.1. Vós/Vosté

L'Administració ha de fer servir la segona persona del plural (*vós* o *vos-altres*) en la seua relació amb les altres persones o organismes quan la comunicació tinga un sentit col·lectiu o departamental, amb la qual cosa es guanya proximitat respecte a qui rep el missatge i s'eviten algunes marques de gènere. Aquesta opció comporta utilitzar les formes verbals de la segona persona del plural i els possessius corresponents.

És imprescindible que feu constar el vostre domicili en la sol·licitud [en lloc de: És imprescindible que faça constar el seu domicili en la sol·licitud].

La gestió l'heu de fer en el departament on sol·liciteu el tràmit [en lloc de: La gestió l'ha de fer en el departament on sol·licita el tràmit].

L'Administració, per a referir-se a ella mateixa, ha de fer servir el plural corporatiu, és a dir la primera persona del plural.

Us fem arribar els models de documents que ens havíeu demanat.

Si la comunicació no implica un grup desconegut de persones, sinó que es fa a persones individuals, tant si és per escrit com oralment, el tractament de *vosté* és el més natural i habitual, llevat que l'edat de la persona en una situació presencial faça convenient el tuteig.

D'altra banda, cal posar esment a no mesclar el tractament de *vós* i *vosté* en un mateix text.

18.2. Tractaments protocol·laris

Quant als tractaments protocol·laris, remetem al *Manual de documentació administrativa* de l'AVL, per tal com hi figuren unes llistes molt completes dels tractaments dels càrrecs de diferents institucions (valencianes i estatals), administracions (local i de justícia), de la Casa Reial, dels títols nobiliaris, de l'Exèrcit, de l'Església i de la universitat, així com de les abreviatures corresponents.

Els tractaments de respecte genèrics són els mots *senyor* i *senyora*, tant davant dels noms com dels cognoms. S'escriuen amb minúscula si apareixen desplegats, però amb majúscula si es tracta de l'abreviatura o si acompanyen un altre tractament.

el Sr. Julià
l'Honorable Senyora
la senyora Paris

Pel que fa a les formes *en* i *na*, es consideren poc adequades perquè tenen un caràcter arcaïtzant. El seu ús queda limitat a personatges històrics i als topònims i, en tot cas, s'escriuen amb minúscula.

Canet d'en Berenguer
el carrer de na Jordana
el rei en Jaume

18.3. Llenguatge igualitari i inclusiu

La progressiva presència de les dones en els àmbits laborals i socials més variats ha obligat a buscar solucions per a fer palesa aquesta presència i, així, evitar usos discriminatoris en el llenguatge.

L'experiència i la pràctica respecte a l'aplicació del llenguatge no sexista han posat en evidència que alguns criteris funcionen, però que n'hi ha d'altres que generen desacords i dificultats d'aplicació, que produeixen incoherències, vacil·lacions i usos contradictoris, sobretot pel que fa

a les formes dobles. En definitiva, alguns recursos poden funcionar en uns textos i contextos, però no en uns altres.

Les precisions, recomanacions i pautes que proposem a l'hora de fer servir un llenguatge igualitari són:

1. Distingir dos usos discriminatoris centrals en el llenguatge, que cal evitar:

1.1. L'ús sexista, que és el que menysté o desvalora les dones.

els metges i les infermeres d'aquella clínica

1.2. L'ús androcèntric, que és el que invisibilitza o fa difícil d'imaginar la presència o l'actuació de les dones en un àmbit concret.

A la Fira acudeixen principalment homes de negocis.

Relacionats amb els dos usos que acabem d'esmentar, se'n poden identificar tres casos més que cal abordar perquè contribueixen a una discriminació que es pot evitar fàcilment:

a) El salt semàntic

Es produeix quan es fa servir una forma masculina suposadament com a genèrica, però una referència posterior invalida aquest valor genèric, amb la qual cosa es crea un enunciat ambigu.

Els empleats estan invitats a un vi d'honor. Hi poden acudir amb les dones [que s'hauria de substituir per: Els empleats estan invitats a un vi d'honor. Hi poden acudir acompanyats].

b) La denominació sexuada

Té lloc quan els homes són denominats per la professió, l'estatus social o la nacionalitat, mentre que de les dones es destaca el sexe o la dependència de l'home.

L'empresa indemnitzarà cinc treballadors: tres dones i dos advocats.

c) L'aposió redundant

Es dóna quan es destaca la condició sexuada de les dones per damunt d'altres qualitats que són pertinents.

La vaga va ser secundada per tres mil dones treballadores [que hauria de ser substituït per: La vaga va ser secundada per tres mil treballadores].

2. Considerar la forma masculina com a inclusiva d'homes i dones, sense que això represente una discriminació de la dona, per a referir-se a un grup de persones en què el sexe no siga un element rellevant, ja que les solucions que s'utilitzen en algunes ocasions com a alternativa (formes dobles, perífrasis, formes abreujades amb barres, etc.) no són vàlides en els textos llargs i complexos perquè dificulten la comunicabilitat.

Per això, i tenint com a objectiu la inclusivitat sense reserves, en aquell tipus de documentació en què siga necessari per la llargària i la complexitat, es pot afegir un punt en què es detalle que les formes genèriques en masculí fan referència als dos sexes.

3. Al mateix temps, les administracions públiques han de promoure uns usos lingüístics que permeten fer visibles les dones en els textos institucionals sense desfigurar la llengua. En aquest sentit, cal fer efectiu l'ús de les formes femenines dels càrrecs, professions, oficis i funcions acceptades normativament, quan fan al·lusió a una persona determinada o a un grup de persones del mateix sexe.

Així mateix, si l'Administració s'ha d'adreçar a un grup de persones per un mateix assumpte, també és possible elaborar un document model per a les dones i un altre per als homes, amb les marques de gènere personalitzades, amb l'ajuda de bases de dades que continguen el camp *sexe*.

4. D'altra banda, sempre que el text ho permeta, s'han de promoure uns usos lingüístics que incloguen homes i dones en les referències de gènere. Per això, en aquests casos, poden usar-se recursos que no comporten l'ús de formes dobles ni barres, com ara:

—

4.1. L'ús de formes genèriques i de substantius col·lectius, sempre que no produïsquen incoherències flagrants, com les que s'especifiquen més endavant en aquest apartat.

4.1.1. Mots com *adolescència, alumnat, cos, classe, ciutadania, clientela, col·lectiu, cònjuge, equip, espècie humana, funcionariat, part, persona, personatge, plantilla, població, poble, professorat, víctima, voluntariat*, etc.

Accés només permés a personal funcionari [en lloc de: Accés només permés a funcionaris].

Activitats del voluntariat [en lloc de: Activitats dels voluntaris i voluntàries].

Aquesta mesura afectarà totes les persones [en lloc de: Aquesta mesura afectarà a tots].

Certificat signat per la persona que representa legalment l'empresa [en lloc de: Certificat signat pel representant legal de l'empresa].

Drets de les persones [en lloc de: Drets de l'home].

El personal responsable del seguiment de l'ordre [en lloc de: Els i les responsables del seguiment de l'ordre].

El professorat d'Educació Secundària [en lloc de: Els professors d'Educació Secundària].

L'evolució de l'espècie humana o l'evolució humana [en lloc de: L'evolució de l'home].

La part demandant [en lloc de: El o la demandant].

La població valenciana anirà a les urnes diumenge que ve [en lloc de: Els valencians aniran a les urnes diumenge que ve].

Les persones becades no podran participar en la convocatòria següent [en lloc de: Els becaris no podran participar en la convocatòria següent].

Només podran participar-hi les persones doctorades [en lloc de: Només podran participar-hi els doctorats].

S'informa la plantilla que la revisió mèdica serà a l'estiu [en lloc de: S'informa els treballadors que la revisió mèdica serà a l'estiu].

Segons la normativa vigent, les víctimes de l'accident... [en lloc de: Segons la normativa vigent, els damnificats en l'accident...].

Signatura de la persona sol·licitant [en lloc: de Signatura del/ de la sol·licitant].

Totes les persones que no complisquen les condicions establides... [en lloc de: Tots els qui no complisquen les condicions establides...].

Tanmateix, l'ús dels mots col·lectius té algunes limitacions, ja que de vegades no expressen exactament el mateix que els mots amb marca de gènere.

Cursos de vela per als joves [diferent de: Cursos de vela per a la joventut].

El pare i la mare de l'alumne [en lloc de: *El pare i la mare de cada alumnat).

L'ús del mot *persona* també té algunes limitacions:

a) No s'ha d'abusar del recurs d'utilitzar la paraula *persona*, perquè pot comportar una certa complicació sintàctica i semàntica, i anar en contra del principi d'economia lingüística.

Cal seguir les instruccions dels bombers [en lloc de: Cal seguir les instruccions de les persones encarregades de l'extinció d'incendis].

b) Segons l'adjectiu que es pose darrere del mot *persona*, es poden generar problemes d'inadequació semàntica.

La referència *persones treballadores* en lloc de *treballadors* pot fer que s'entenga que es parla de persones que treballen molt. La solució *persones consumidores* pot fer pensar en persones que consumeixen molt.

c) El mot *persona* és un substantiu i com a tal pot acceptar els complements usuals dels substantius: adjectiu, oració de relatiu i sintagma preposicional. En canvi, és poc adequat usar com a complement un altre substantiu, ja que es formaria un compost o una aposició inusual: **la persona funcionària*, **la persona becària*, etc.

Per tant, quan no siga possible l'ús d'una forma genèrica o d'un substantiu col·lectiu, haurem d'utilitzar el masculí genèric en els casos en què expressa un concepte, una idea més abstracta, o quan no es refereix a una persona concreta, especialment si s'usa en plural.

Dirigiu-vos al departament d'atenció al client.

Els nostres grups d'interés són: clients, proveïdors, treballadors, accionistes, etc.

Haureu de canviar el vostre perfil d'usuari.

4.1.2. Formes genèriques per a noms de professions, titulacions i càrrecs
Es pot fer servir l'acció, la funció, l'organisme o la unitat administrativa en compte de la persona.

Cal dirigir-se a la Intervenció Delegada [en lloc de: Cal dirigir-se a l'interventor delegat].

Candidatura a la presidència [en lloc de: Candidatura a president].

Formació en emprenedoria [en lloc de: Formació d'emprenedor].

Com a límits d'aquest recurs, cal considerar que el nom d'un organisme o unitat administrativa no sempre pot substituir la forma concreta referida a la persona: per exemple, no sempre es pot substituir *jutge* per *jutjat* perquè no són termes equivalents.

A més, s'ha de tindre en compte que alguns documents administratius, com les instàncies i els oficis, s'han de dirigir a l'òrgan, centre o unitat administrativa i no al càrrec ni a la persona que l'exerceix en un moment concret.

4.1.3. Expressions despersonalitzades

Amb la col·laboració de [en lloc de: Col·laboradors].

Cognoms i nom [en lloc de: El/la sol·licitant].

Domicili [en lloc de: Domiciliat/ada].

Lloc de naixement [en lloc de: Nascut/uda a].

Redactat per [en lloc de: Redactors].

Si trobem una llista de titulacions no referides a una persona concreta, convé evitar les formes masculines i fer servir les denominacions de les titulacions: *licenciatura* en lloc de *licenciat*; *diplomatura* en lloc de *diplomata*; *doctorat* en lloc de *doctor*; *enginyeria* en lloc d'*enginyer* (l'adjectiu que acompanye la denominació haurà de concordar en femení: *enginyeria química*). Pel que fa al cas de *tècnic*, que no té una titulació específica, es poden emprar les dobles formes abreujades (*tècnic/a*).

4.1.4. Altres recursos

L'ús d'un adjectiu en lloc del substantiu pot ser una alternativa per a evitar el masculí singular, les formes dobles i les barrades.

Col·legi Notarial de València [en lloc de: Col·legi de Notaris de València].

Col·legi Oficial d'Infermeria [en lloc de: Col·legi Oficial d'Infermers i Infermeres].

S'ha de presentar un informe mèdic [en lloc de: S'ha de presentar un informe del metge].

També es poden dur a terme modificacions breus i puntuals en la redacció, com ara fer servir expressions impersonals i eludir el subjecte, així com fer canvis sintàctics com, per exemple, ometre determinants (en la signatura dels documents); substituir el determinant que acompanya els substantius invariables per un altre sense marca de gènere, i reemplaçar estructures marcades per un pronom sense marca de gènere.

Les sol·licituds que es presenten en el registre esmentat... [en lloc de: Les sol·licituds que els interessats i les interessades presenten en el registre esmentat...].

S'ha d'omplir el formulari [en lloc de: El/la sol·licitant ha d'omplir el formulari].

Es farà saber a cada aspirant... [en lloc de: Es farà saber a tots els aspirants...].

Qui es matricule en les jornades haurà d'abonar les taxes [en lloc de: Els qui es matriculen en les jornades hauran d'abonar les taxes].

Dades de qui signa l'informe [en lloc de: Dades del/de la signant de l'informe].

Si algú té alguna cosa a dir... [en lloc de: Si algun dels presents té alguna cosa a dir...].

Vocal de la comissió; representant dels sindicats [en lloc de: El/la vocal de la comissió; el/la representant dels sindicats, en la part de la signatura dels documents].

En circulars, correus electrònics o notes en què el destinatari és múltiple o indeterminat, es pot fer servir el tractament de vós, que evita l'excés de marques de gènere.

Us saludem cordialment [en lloc de: El/la saludem cordialment).

4.2. L'ús de les formes dobles senceres i abreujades, en textos breus
Quan hi haja una voluntat de precisar o emfasitzar la referència a dones i homes dins del text, i per a fer visibles les dones en les referències genèriques a professions, es poden usar les formes dobles senceres o abreujades, sempre que es tracte de textos breus i esquemàtics.

El nostre estatut d'autonomia reconeix el dret de les ciutadanes i dels ciutadans a utilitzar les dues llengües oficials.

S'ha de cobrir una vacant de tècnica o tècnic de promoció lingüística.

Sempre que no siga una urgència, demaneu hora amb antelació al vostre metge o metgessa.

En el cas dels substantius invariables, es pot emprar la forma doble de l'article i un sol substantiu, però no s'ha de fer un ús abusiu d'aquest recurs.

el o la cap del servei

Amb les formes dobles podem utilitzar només l'article corresponent al primer element, i tampoc cal repetir la preposició.

signatura del secretari o secretària

Quan s'utilitza una forma doble com a subjecte compost, el verb es manté en singular.

El director o directora ha de signar l'acta [en lloc de: El director o directora han de signar l'acta].

Es recomana, igualment, amb la finalitat de facilitar la lectura del text, fer servir una única forma de l'adjectiu amb les denominacions dobles, el qual haurà de concordar amb el masculí.

El funcionari o funcionària encarregat del tràmit [en lloc de: El funcionari encarregat o la funcionària encarregada del tràmit].

Si l'adjectiu és variable i forma part d'un terme relatiu a professions o càrrecs, és recomanable repetir-lo. Per exemple, *enginyer químic o enginyera química* en lloc de *enginyer o enginyera químic*. Si l'adjectiu és invariable, no fa falta repetir-lo: *director o directora general*.

L'ús de formes dobles abreujades només és adequat en textos breus i esquemàtics, com ara formularis, llistes, taules, etc. En aquest cas, el recurs més usual i recomanable és la barra inclinada.

Si la forma femenina i la masculina presenten diferències ortogràfiques que no consisteixen només a afegir o canviar una vocal, s'ha d'escriure la terminació femenina des de la vocal tònica, incloent-la; si les diferències entre la forma femenina i masculina comporten pràcticament la reescriptura de la femenina, escriurem completament les dues formes.

director/a

funcionari/ària

soci/sòcia

tècnics/tècniques

Si hi ha articles i adjectius que han de concordar amb el substantiu, es pot utilitzar la forma doble només per al substantiu.

Avís per al funcionari/ària afectat [en lloc de: Avís per al/la funcionari/ària afectat/ada].

Però en el cas de termes compostos que designen professions, oficis i càrrecs, és convenient utilitzar formes dobles per a tots els elements de la denominació.

tècnic/a mitjà/ana

En resum, considerem que la introducció dels usos inclusius és un procés que s'ha d'assumir a poc a poc, amb les revisions i els replantejaments pertinents, i que, també a poc a poc, s'aniran implantant determinades solucions que ens faran expressar-nos amb un llenguatge més just i precís, més adequat per a elaborar els documents de la manera més igualitària des del punt de vista del gènere.

19. MAJÚSCULES I MINÚSCULES

19.1. El títol dels documents legals i administratius

Els documents legals i administratius existents presenten una gran diversitat tipològica; a més, els noms d'alguns són curts i els d'altres són llargs, o molt llargs; alguns van identificats amb número (lleis, decrets, etc.), i altres, no.

D'altra banda, considerem que els noms de la gran majoria d'aquests documents no haurien d'entrar dins de la categoria de noms propis (com seria un nom de persona, un topònim, etc.), i que quasi tots es podrien considerar més aviat descripcions abreujades de l'objecte o contingut del document.

Així, tenint en compte que la casuística és àmplia i diversa, que hi ha hàbits consolidats i que aquesta qüestió genera moltes vacil·lacions i contradiccions, considerem necessari donar unes instruccions simples que eviten al màxim els dubtes i les incoherències en l'ús que en fan els diferents departaments de l'Administració valenciana.

Evidentment, els noms propis que puguen figurar en el nom d'un document administratiu o legal seguiran la norma ortogràfica establida i s'escriuran amb majúscula inicial.

19.1.1. Inicial amb majúscula

Només va amb majúscula la primera paraula del nom dels documents administratius següents, ordenats alfabèticament:

acceptació	guia
acord	informe
addenda	instrucció
aplicació	instrument
aprovació	intercanvi de cartes
arranjament	interlocutòria
canvi de cartes	interpel·lació
canvi de notes	lleï (estatal, autonòmica)
carta d'assistència	lleï orgànica
circular	manifest
conveni	mecanisme
correcció d'errata	memoràndum
correcció d'error	mesura
decisió	moció
declaració	modificació
decret	ordre
decret legislatiu	ordre ministerial
decret llei	ordenança
denúncia (d'un conveni)	pacte
dictamen	pla
directiva	posició
edicte	pregunta parlamentària
entrada en vigor	programa
esmena	projecte
estatut	projecte de llei

proposició de llei	reial decret legislatiu
proposició no de llei	reial decret llei
protocol	resolució
providència	resposta parlamentària
ratificació	sentència
reglament	tractat
reial decret	

La Llei 10/2014, de 29 de desembre, de la Generalitat, de salut de la Comunitat Valenciana.

La Llei orgànica 2/2012, de 27 d'abril, d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera.

El Reial decret 1631/2009, de 30 d'octubre, pel qual s'estableix el títol de Tècnic en Gestió Administrativa i se'n fixen les ensenyances mínimes.

L'Edicte de la Mutualitat General Judicial sobre requeriment de pagament de quotes a MUGEJU per impagament de rebuts.

La Resolució de 14 de setembre de 2012, del conseller d'Hisenda i Administració Pública, per la qual es proveeixen pel sistema de lliure designació els llocs de treball anunciats en la convocatòria número 18/2012, de 12 de juny.

L'Estatut del personal de les Corts Valencianes.

L'Estatut marc del personal estatutari dels serveis de salut.

El Reglament orgànic i funcional de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport.

El Reglament de seguretat contra incendis en els establiments industrials.

El Programa de les Nacions Unides per als assentaments humans.

El Tractat de cooperació en matèria de patents (PCT).

El Tractat de funcionament de la Unió Europea.
El Pla general d'ordenació urbana de València i la comarca.
El Pla de salut de la Comunitat Valenciana.
El Pla d'inversió productiva de l'Ajuntament de Sagunt.

Igualment, quan s'utilitzen denominacions abreujades d'aquests noms.

la Llei orgànica del poder judicial
la Llei de contractes del sector públic
La Decisió del Consell que estableix una acció financera de la
Comunitat per a l'eradicació de la pesta porcina clàssica.

19.1.2. Tots els substantius i adjectius amb majúscula

a) Documents singulars

Duen majúscula tots els substantius i adjectius dels noms dels documents que, per la seua repercussió social i durabilitat temporal, es poden qualificar com a documents singulars.

l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana
la Constitució Espanyola
el Codi Civil
el Codi Penal
l'Estatut dels Treballadors
els Pactes de la Moncloa

b) Documents històrics

Duen majúscula tots els substantius i adjectius dels noms dels documents històrics.

la Declaració Universal dels Drets Humans
el Segon Tractat de Partició de 1700
l'Estatut Reial de 1834

19.1.3. Inicial amb minúscula

Van amb minúscula totes les paraules, fins i tot la inicial, dels documents acreditatius i també dels documents administratius del tipus:

acta	notificació
addenda	número d'identificació fiscal (NIF)
adjudicació	passaport
anunci	permís de conduir
carnet (de biblioteca, etc.)	plec de càrrecs
carta d'elector	plec de clàusules
carta de pagament	plec de prescripcions
carta pública	projecte
conflicte	proposta de resolució
conflicte positiu de competència	qüestió d'il·legalitat
contracte	qüestió d'inconstitucionalitat
convocatòria	recurs d'alçada
denúncia	recurs d'anul·lació
diligència	recurs d'apel·lació
document nacional d'identitat (DNI)	recurs d'inconstitucionalitat
document únic electrònic (DUE)	recurs de cassació
expedient	recurs de queixa
full de comunicació de dades	recurs de reforma
informació pública	recurs de reposició
licitació	recurs de revisió
llicència (de pesca, etc.)	recurs de súplica
	targeta de la Seguretat Social

L'acta núm. 12 de la mesa sectorial.

Expedim la llicència d'activitat a favor de ...

El recurs d'inconstitucionalitat núm. 4308-2011, en relació amb els apartats quatre, cinc, set, tretze, catorze, quinze, trenta i quaranta-huit de l'article únic de la Llei 9/2010, de 18 d'octubre, de modificació de la Llei 15/2001, de 14 de desembre, de sòl i ordenació territorial d'Extremadura.

El recurs de reposició sobre el concurs per a la programació i selecció d'urbanitzador del programa d'actuació integrada UZI-12 Alt de les Salinetes del pla general.

La qüestió d'inconstitucionalitat núm. 932-2012, en relació amb el paràgraf cinqué de l'article 174.3 de la Llei general de la Seguretat Social, per possible vulneració de l'article 14 de la Constitució.

19.1.4. Referències genèriques

Van sempre amb la inicial amb minúscula.

La constitució alemanya de 1919 és coneguda com la Constitució de Weimar.

La constitució francesa va ser un referent per a totes les constitucions posteriors.

L'actual codi penal...

19.1.5. Denominacions coreferents

Anomenem *coreferent* la denominació no ajustada al nom exacte amb què es denomina un document. Va sempre amb la inicial amb minúscula.

La llei de la reforma laboral aprovada fa uns mesos...

El decret d'horaris i condicions de treball vigent...

El decret de provisió de llocs de treball pel qual està regulat aquest concurs de mèrits...

S'afigen dues disposicions transitòries a la llei que regula el comerç amb països de fora de la Unió Europea.

19.1.6. Expressions anafòriques

Quan es fa referència al nom genèric d'un document mencionat anteriorment, per mitjà d'expressions anafòriques com *aquest*, *l'esmentat*, *el dit*, *el mencionat*, *el seu*, etc., la referència al document s'escriu amb minúscula.

Amb aquesta llei s'inicien els treballs del nou parlament.

Els articles modificats del decret esmentat són...

I també quan la referència al nom genèric del document va introduïda per un article determinat.

La nova redacció del títol II de la llei encara no s'ha abordat.

19.1.7. Parts d'un document

Les parts genèriques dels documents s'escriuen amb minúscula.

l'annex 4

l'article 22

l'addenda

la disposició final vint-i-quatre

el capítol

el títol

19.1.8. L'expressió *text refós*

Quan una norma, després de l'aprovació i publicació, experimenta modificacions, pot ser publicada de nou amb una redacció que recull tots els canvis que se li han fet al llarg del temps, i que rep generalment el nom de *text refós*.

La publicació del text refós d'una disposició es fa per mitjà d'un decret legislatiu o d'un reial decret legislatiu, que no aproven una norma nova sinó la redacció actualitzada de la mateixa disposició, que conserva el seu nom. Per això l'expressió *text refós* no forma part del nom de la disposició i va amb minúscula.

El Decret legislatiu 1/1998, de 23 de juny, del Govern Valencià, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de cooperatives de la Comunitat Valenciana.

19.1.9. L'expressió *text articulat*

L'expressió *text articulat* indica que el document en qüestió està organitzat en articles. És una expressió comuna i va amb minúscula.

Reial decret legislatiu 339/1990, de 2 de març, pel qual s'aprova el text articulat de la Llei sobre trànsit, circulació de vehicles de motor i seguretat vial.

19.2. El nom dels organismes, institucions, establiments comercials, etc.

En els noms dels organismes, institucions, empreses, etc., com a noms propis que són, s'escriuen amb majúscula tots els substantius i adjectius, incloent-hi el genèric quan forma part integrant del nom.

la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport
la Direcció General de Política Lingüística i Gestió del Multilingüisme
la Junta Qualificadora de Coneixements de València
l'Ajuntament de Gandia
la Universitat Jaume I de Castelló

Quan el nom de l'entitat està abreujat, mantindrem la majúscula en els substantius i adjectius expressats, incloent-hi el cas en què men-

cionem només el genèric, si ens referim a una entitat concreta, única i determinada.

Enguany es presentarà a les proves de la Junta Qualificadora.

La Conselleria ha convocat unes subvencions per a l'edició en valencià [ens referim a una conselleria determinada].

En canvi, quan el genèric s'utilitza com a nom comú, és a dir, quan s'acompanya d'un especificador diferent de l'article definit o d'un complement especificatiu, i també quan va en plural, s'escriu en minúscula.

Aquesta conselleria no té les competències que s'indiquen [encara que ens referim a una conselleria concreta, el fet d'aparèixer el determinant *aquesta*, incompatible amb noms propis, fa que la usem com a nom comú].

La conselleria competent en matèria de cultura... [*competent en...* funciona com a complement especificatiu, incompatible també amb els noms propis].

No ha estudiat en cap universitat.

Els diversos col·legis professionals...

Els ministeris de Justícia i de l'Interior [encara que mantenim el nom propi dels ministeris amb majúscula, el genèric passa a convertir-se en nom comú usat en plural].

Se n'exceptua el cas especial en què, al costat d'un anafòric com *aquest, el mencionat*, etc., s'expresse el nom sencer de l'organisme, o una part que ultrapasse el simple genèric.

Aquesta Direcció General de Política Lingüística... [referint-nos a una direcció general en concret; es tracta d'una manera abreujada de dir: aquesta direcció general que es diu Direcció General de Política Lingüística i Gestió del Multilingüisme...].

En els noms d'institucions o establiments comercials que tenen un article que pertany al nom propi, el qual s'uneix al genèric corresponent sense la preposició *de*, aquest article s'escriu amb majúscula.

el restaurant Les Graelles
el bar El Musical
l'hospital La Fe

Pel que fa a la denominació de llocs o establiments com *cafeteria, bar, restaurant, hospital, convent, palau, església, museu, teatre, etc.*, escriurem aquests genèrics amb majúscula quan efectivament ens referim a l'empresa, l'organisme o la institució com a tal, i el genèric forme part d'aquest nom reconegut.

El Museu del Prado ha organitzat una exposició de Sorolla.
El Teatre Colón de Buenos Aires ha contractat una nova orquestra.
És directora de l'Hospital General.

També s'escriuen amb majúscula aquests genèrics quan han perdut el seu significat originari i formen part del nom propi.

El pròxim dissabte actuarem al Palau de la Música de València.

En canvi, quan aquesta mena de genèrics fa referència al lloc o a l'establiment físic com a tal, i no a l'empresa o a la institució que l'empara, poden escriure's amb minúscula.

A l'església del Patriarca es poden admirar pintures esplèndides.
Dinarem al restaurant del Mar.
El quadre mencionat es troba al museu del Louvre.
Ha actuat al teatre Reial de Madrid.

L'han ingressat a l'hospital La Fe.

La traviata es va estrenar al teatre La Fenice de Venècia.

19.3. Els mots *administració, estat* i similars

Uns pocs mots, com *administració, església, exèrcit, corona, estat, govern*, etc., poden ser noms comuns amb els significats lèxics usuals, però també poden usar-se com a noms propis de les institucions (o del conjunt d'institucions) corresponents, vistes com a ens únics i individualitzats entesos en un sentit abstracte. En aquests casos, com a tals noms propis, cal escriure'ls amb majúscula: *l'Administració, l'Església, l'Exèrcit, la Corona, l'Estat, el Govern, la Hisenda Pública, el Ministeri Fiscal*, etc.

De vegades, el nom de la institució és individualitzat o concretat per un adjectiu o complement, que s'escriu amb minúscula, excepte si algun mot que conté és per si mateix un nom propi: *l'Administració valenciana, l'Administració local, l'Administració autonòmica, l'Administració estatal, l'Administració de l'Estat, l'Administració educativa, l'Administració de justícia*, etc., de manera similar a *l'Església catòlica, l'Església anglicana, l'Estat espanyol*, etc.

En canvi, en casos com *la Hisenda Pública, el Ministeri Fiscal*, etc., l'adjectiu no té una funció concretitzadora, sinó que forma amb el substantiu un conjunt inseparable dins d'un únic nom propi, i per tant s'escriu amb majúscula.

En els casos de *la Generalitat Valenciana* i *el Govern Valencià*, es considera que, per tradició, els adjectius també pertanyen al nom propi, i per tant s'escriuen amb majúscula.

Els mots de què tractem en aquest punt poden usar-se també, amb el significat lèxic usual, com a substantius comptables, particularment quan van en plural, o bé en singular amb un especificador o un complement especificatiu, i aleshores han d'anar amb minúscula.

L'Administració pública serveix amb objectivitat els interessos generals.

Les relacions entre l'Administració general de l'Estat, l'Administració local i les administracions pròpies de cada comunitat autònoma estan fixades per la Constitució i les lleis.

L'Administració autonòmica ha de vetlar per la conservació del nostre patrimoni cultural i artístic.

Les administracions públiques actuen i es relacionen d'acord amb el principi de lleialtat institucional.

Cada administració pública establirà un registre general.

L'administració autonòmica corresponent a cada una de les comunitats autònomes implicades exerceix les competències transferides per l'Administració central.

Les administracions espanyola i francesa han signat un acord contra el terrorisme.

L'administració espanyola ha signat amb la francesa un acord contra el terrorisme.

19.4. Categories o figures legals

S'escriuen amb majúscula els noms propis d'entitats que inclouen genèrics que expressen la categoria o figura legal instituïda.

El Parc Natural del Carrascar de la Font Roja inclou la serra del Menejador.

Ara bé, quan aquesta mena de genèrics funcionen com a nom comú, per exemple, quan es troben en funció d'atribut, predicatiu, o bé en plural, s'escriuen amb minúscula.

La Cova Negra ha sigut declarada paratge natural municipal.

La Serra del Benicadell constitueix un paratge protegit declarat com a tal per la Generalitat.

Els béns d'interés cultural gaudeixen d'una protecció especial que es deu al seu interés històric, artístic o cultural.

També s'escriuen amb minúscula els noms col·lectius del tipus *patrimoni històric, cultural*, etc., quan funcionen com a nom comú.

El patrimoni cultural valencià està protegit per una llei de la Generalitat.

És necessari tindre cura del nostre patrimoni històric i cultural.

19.5. Premis i guardons

S'escriuen amb majúscula la inicial de la primera paraula i tots els substantius i adjectius que componen la designació específica d'un premi, d'una distinció, d'un guardó o d'una medalla.

el I Premi Nacional de Literatura

els Premis Octubre

els Premis Goya

el Premi Extraordinari de Fi de Carrera

el Premi d'Honor de les Lletres Valencianes

el Premi Cervantes

el Premi Planeta

el Premi Nobel

l'Alta Distinció de la Generalitat Valenciana

la Creu Llorejada de Sant Ferran

la Copa d'Europa

la Palma d'Or

el Lleó d'Or

la Medalla d'Or al Mèrit Esportiu

Però s'escriu amb minúscula l'àmbit o la categoria que pot acompanyar el nom del premi.

l'Oscar a la millor pel·lícula

el Premi Nobel de física
el Premi Octubre d'assaig

D'altra banda, les categories d'un premi quan s'usen amb un ordinal, en un sentit lèxic habitual, s'escriuen amb minúscula.

Va guanyar el primer accèssit en un concurs de càlcul matemàtic de l'institut.

Va obtindre el segon premi en el Concurs Nacional de Direcció d'Orquestra.

Els premis dels tipus *medalla de plata* i *medalla d'or* i els culturals com *medalla d'honor* s'escriuen amb minúscula quan tenen un valor genèric.

Ha guanyat la medalla de plata en 3.000 metres obstacles.

Li han atorgat dos anys consecutius la medalla d'or en el concurs.

S'han presentat les candidatures a la medalla d'honor.

20. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

20.1. Obres de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua

<www.avl.gva.es>

Gramàtica normativa valenciana, 2006

Gramàtica valenciana bàsica, 2016

Diccionari normatiu valencià

Portal Terminològic Valencià

Manual de documentació administrativa, 2011

Corpus toponímic valencià, 2009

Els pobles valencians

Col·lecció “Toponímia dels Pobles Valencians”

Mapa de les comarques valencianes

20.2. Obres de les universitats valencianes

Criteris lingüístics, Xarxa Vives.

<<https://issuu.com/xarxavives/docs/criteris>>

Criteris lingüístics per als usos institucionals de les universitats valencianes

<http://www.uv.es/splweb/Documentos/criteris_linguistics.pdf>

Guia d'usos lingüístics: 1. Aspectes gramaticals, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, València, 2002.

<http://www.uv.es/splweb/Documentos/Guia_usos_linguistics.pdf>

20.3. Eines lexicogràfiques i terminològiques

a) Diccionaris en línia

Diccionari català-valencià-balear, Editorial Moll.

<<http://dcvb.iecat.net/>>

Diccionari de la llengua catalana, Institut d'Estudis Catalans.

<<http://dlc.iec.cat/>>

Diccionari de la llengua catalana multilingüe (castellà, anglés, francés, alemany), Enciclopèdia Catalana.

<<http://www.multilingue.cat/>>

Gran diccionari de la llengua catalana, Enciclopèdia Catalana.

<www.diccionari.cat/>

b) Recursos

Enciclopèdia Catalana

<<http://www.encyclopedia.cat/>>

Ésadir

<<http://esadir.cat/>>

Optimot

<<http://aplicacions.llengua.gencat.cat/llc/AppJava/index.html>>

Registre oficial d'entitats locals

<www.presidencia.gva.es/va/web/civis/registro_entidades_locales>

Termcat

<<http://www.termcat.cat/>>

20.4. Gramàtica, estil i ortotipografia

Gramàtica zero, Servei de Política Lingüística, Universitat de València.

<http://www.spluv.es/PDFS/gramatica_zero.pdf>

FABRA, Pompeu, *Gramàtica catalana*, Institut d'Estudis Catalans, Barcelona, 2006.

<<http://publicacions.iec.cat/repository/pdf/00000044%5C00000005.pdf>>

MESTRES J. M. i altres, *Manual d'estil. La redacció i l'edició de textos*, Eumo - Universitat de Barcelona - Universitat Pompeu Fabra - Associació de Mestres Rosa Sensat, Barcelona, 1995.

PUJOL, J. M. - SOLÀ, J., *Ortotipografia. Manual de l'editor, l'autoeditor i el dissenyador gràfic*, 3a ed., Columna, "Eines", 3, Barcelona, 2000.

VALOR, Enric, *La flexió verbal*, Ed. 3 i 4, València.

